Euroopan unionin
virallinen lehti

FI
L-sarja

2024/915

26.3.2024

KOMISSION SUOSITUS (EU) 2024/915,

annettu 19 päivänä maaliskuuta 2024,

toimenpiteistä väärennösten torjumiseksi ja teollis- ja tekijänoikeuksien valvonnan tehostamiseksi

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 292 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Tehokas teollis- ja tekijänoikeusjärjestelmä on olennainen osa vankkaa teollisuusstrategiaa. Teollis- ja tekijänoikeuksia voimakkaasti hyödyntävillä teollisuudenaloilla on merkittävä rooli selviytymiskykyisen, vihreän ja kilpailukykyisen talouden tukemisessa EU:ssa, sillä niiden osuus BKT:stä on 47 prosenttia ja kokonaistyöllisyydestä lähes 40 prosenttia. Euroopan luovat ja innovatiiviset teollisuudenalat ovat edelläkävijöitä vihreän teknologian ja kestävien tuotteiden alalla. Globaalisti tarkasteltuna niillä on huomattava osuus vihreistä patenteista ja vahvat teollis- ja tekijänoikeussalkut, jotka sisältävät muun muassa ilmastonmuutokseen sopeutumiseen, hiilen sidontaan ja varastointiin sekä jätehuoltoon liittyviä teknologioita ([1]). Samaan aikaan vihreiden tavaramerkkien rekisteröinti on lisääntynyt merkittävästi EU:ssa viime vuosikymmenen aikana ([2]). Teollis- ja tekijänoikeuksien tasapuolinen suojelu lisää taloudellista toimintaa, investointeja, työllisyyttä ja tuottavuutta, myös pienissä ja keskisuurissa yrityksissä, jäljempänä ’pk-yritykset’ ([3]).

(2) Teollis- ja tekijänoikeuksilla suojattujen tuotteiden huomattava markkina-arvo houkuttelee myös rikollisverkostoja, mikä on johtanut tuoteväärennösten ja piratismin lisääntymiseen. Järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskevassa EU:n strategiassa vuosiksi 2021–2025, jonka tavoitteena on purkaa rikollisverkostoja ja niiden liiketoimintamalleja, väärentäminen määritellään rikokseksi, jolla on huomattavia vaikutuksia ([4]). Tämä rikollinen toiminta aiheuttaa paitsi tulonmenetyksiä teollis- ja tekijänoikeuksien haltijoille myös kuluttajien turvallisuuteen, kansanterveyteen ja ympäristöön kohdistuvia merkittäviä riskejä. Covid-19-pandemia loi uusia mahdollisuuksia väärennettyjen ja laittomasti valmistettujen tavaroiden soluttamiselle markkinoille, koska tuolloin verkkokauppa lisääntyi voimakkaasti ja välttämättömistä tuotteista oli pulaa. Tästä on aiheutunut henkeä uhkaavia tilanteita: esimerkiksi eräässä tapauksessa automaattisten ulkoisten defibrillaattorien puolijohdekomponentit oli korvattu piraattituotteilla ([5]). Lisäksi väärennettyjä laakereita on levitetty useille eri aloille, mikä on aiheuttanut uhkia esimerkiksi energia-alan ja tuuliturbiinien toiminnalle. Väärentämisen ja piratismin torjumiseksi tarvitaan vankkaa politiikkaa, jotta voidaan varmistaa, että teollis- ja tekijänoikeuksien koko potentiaali voidaan hyödyntää innovoinnin, kilpailukyvyn sekä vihreämmän ja kestävämmän talouden tukemiseksi.

(3) Vaikka väärennöksiä ja piratismia on pyritty hillitsemään, teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaava toiminta on edelleen kasvava ilmiö, jolla on vakavia työllisyyteen ja kasvuun liittyviä taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia EU:ssa ([6]). Teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaava toiminta aiheuttaa uhkia eri teollisuudenaloille ja erityyppisille tavaroille, kuten yleisille kuluttajatuotteille ja yritysten keskinäisen kaupan kohteena oleville tavaroille. Lisäksi tällainen toiminta voi liittyä läheisesti rikolliseen toimintaan ([7]). Teollis- ja tekijänoikeusrikollisuutta harjoittavat rikollisverkostot ovat soluttautuneet toimitusketjun kaikkiin vaiheisiin, ja näitä rikoksia on vaikea tutkia, koska suurin osa EU:ssa kaupattavista väärennetyistä tavaroista on peräisin ulkomailta, mikä vaikeuttaa keskeisten toimijoiden havaitsemista. Näin teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaava toiminta heikentää EU:n sisämarkkinoita ja kulutustavaroihin sovellettavia ympäristö-, turvallisuus- ja eettisiä normeja koskevia EU:n sääntöjä. Lisäksi sillä on merkittäviä vaikutuksia eurooppalaisiin yrityksiin, erityisesti pk-yrityksiin, joiden selviytymismahdollisuudet ovat 34 prosenttia alhaisemmat, jos niiden teollis- ja tekijänoikeuksia loukataan.

([1]) Science, Research and Innovation Performance of the EU 2020: A fair, green and digital Europe.
([2]) EUIPO (2021), Green EU trade marks: Analysis of goods and services specifications, 1996–2021.
([3]) EUIPO/EPO (2021), Intellectual property rights and firm performance in the European Union.
([4]) COM(2021) 170 final.
([5]) OECD/EUIPO (2022), Dangerous Fakes: Trade in counterfeit goods that pose health, safety and environmental risks.
([6]) Vuonna 2019 väärennettyjä ja laittomasti valmistettuja tuotteita tuotiin EU:hun 119 miljardin euron arvosta. Tämä on 5,8 prosenttia kaikesta EU:n tuonnista. OECD/EUIPO (2021), ”Global Trade in Fakes: A Worrying Threat”, OECD Publishing.
([7]) Europol/EUIPO (maaliskuu 2022), Intellectual Property Crime Threat Assessment 2022.

(4) Komissio sitoutui vuoden 2020 teollis- ja tekijänoikeuksia koskevassa toimintasuunnitelmassaan ([8]) parantamaan teollis- ja tekijänoikeuksien valvontaa antamalla ensin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2022/2065 ([9]), joka on merkittävä edistysaskel laittoman verkkosisällön torjunnassa, ja toiseksi luomalla väärennösten torjuntaan tarkoitetun EU:n keinovalikoiman, joka hyväksytään tämän suosituksen yhteydessä. Keinovalikoiman tavoitteena on edistää ja helpottaa tehokasta yhteistyötä oikeudenhaltijoiden, välityspalvelujen tarjoajien ja toimivaltaisten viranomaisten välillä, ja sillä pyritään edistämään hyviä käytäntöjä ja asianmukaisten välineiden ja uuden teknologian käyttöä. Euroopan parlamentti ([10]) ja neuvosto ([11]) suhtautuvat tähän aloitteeseen myönteisesti.

(5) Tämä suositus perustuu vuodesta 2021 lähtien toteutetun laajan kuulemisen tuloksiin. Kuulemiseen sisältyivät muun muassa vuosien 2021 ja 2022 aikana järjestetyt sidosryhmien työpajat, vuoden 2022 kannanotto-pyyntöön ([12]) saadut näkemykset, kesäkuussa 2022 järjestetty korkean tason pyöreän pöydän keskustelu, jota isännöi komission jäsen Thierry Breton, asiantuntijaryhmien kokoukset sekä kesäkuussa 2023 pidetty kansainvälinen teollis- ja tekijänoikeuksien valvontaa käsittelevä huippukokous. Laajassa kuulemisessa kävi ilmi, että on tärkeää lisätä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa kaikkien asiaankuuluvien sidosryhmien kesken, erityisesti viranomaisten, oikeudenhaltijoiden ja välityspalvelujen tarjoajien välillä. Kuulemisessa todettiin myös, että tulevan teollis- ja tekijänoikeuksien valvontaa koskevan politiikan olisi perustuttava nykyisiin välineisiin ja voimassa olevaan EU:n lainsäädäntöön, etenkin seuraaviin säädöksiin: i) asetus (EU) 2022/2065 (digipalvelusäädös), ii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2555 ([13]) toimenpiteistä kyberturvallisuuden yhteisen korkean tason varmistamiseksi kaikkialla unionissa, iii) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/48/EY ([14]) teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta ja iv) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 608/2013 ([15]) teollis- ja tekijänoikeuksien tullivalvonnasta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 952/2013 ([16]) unionin tullikoodeksista.

(6) Direktiiviä 2004/48/EY sovelletaan kaikkiin teollis- ja tekijänoikeuksiin, jotka kuuluvat unionin lainsäädännön ja/tai asianomaisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön soveltamisalaan, kuten direktiivin 2 artiklassa säädetään. Direktiivillä pyritään varmistamaan korkeatasoinen, yhdenvertainen ja yhdenmukainen suojan taso sisämarkkinoilla, koska yhteisille teollis- ja tekijänoikeuksien valvontakäytännöille on tarvetta. Tämän teollis- ja tekijänoikeuksien valvontaa koskevan johdonmukaisen lähestymistavan mukaisesti tämä suositus kattaa kaiken teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavan toiminnan, joka toteutetaan kaupallisessa laajuudessa eli suoran tai välillisen taloudellisen tai kaupallisen edun tavoittelemiseksi. Tässä suosituksessa kaupallisessa laajuudessa toteutettu teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaava toiminta käsittää sellaiset väärennetyt ja laittomasti valmistetut tavarat ja sisällön, joihin liittyy tavaramerkkiä, maantieteellistä merkintää, patenttia, mallia tai tekijänoikeutta loukkaava teko. Useimmat tämän suosituksen yhteydessä kehitetyt ohjaavat periaatteet, hyvät käytännöt ja välineet, kuten verkossa toimivien välittäjien vapaaehtoiset toimet, kansallisten valvontaviranomaisten yhteistyön tiivistäminen ja tietojen ja datan jakaminen, voisivat osoittautua hyödyllisiksi myös teollis- ja tekijänoikeuksilla suojattuun verkkosisältöön liittyvän loukkaavan toiminnan torjunnassa, sanotun kuitenkaan vaikuttamatta urheilutapahtumiin ja muihin suorina lähetettyihin tapahtumiin kohdistuvan verkkopiratismin torjunnasta annetussa suosituksessa (EU) 2023/1018 ([17]) käsiteltyihin näkökohtiin.

([8]) COM(2020) 760.

([9]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/2065, annettu 19 päivänä lokakuuta 2022, digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta (digipalvelusäädös) (EUVL L 277, 27.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

([10]) Euroopan parlamentin päätöslauselma teollis- ja tekijänoikeuksia koskevasta toimintasuunnitelmasta EU:n elpymisen ja palautumiskyvyn tueksi (2021/2007(INI)).

([11]) Neuvoston päätelmät 12750/20, 10. marraskuuta 2020, ja 9932/21, kesäkuu 2021.

([12]) Kannanottopyyntö väärennösten torjuntaan tarkoitetusta EU:n keinovalikoimasta (https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12915-EUn-keinovalikoima-vaarennosten-torjuntaan_fi).

([13]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2022/2555, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, toimenpiteistä kyberturvallisuuden yhteisen korkean tason varmistamiseksi kaikkialla unionissa, asetuksen (EU) N:o 910/2014 ja direktiivin (EU) 2018/1972 muuttamisesta sekä direktiivin (EU) 2016/1148 kumoamisesta (NIS 2 direktiivi) (EUVL L 333, 27.12.2022, s. 80, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj).

([14]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/48/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta (EUVL L 157, 30.4.2004, s. 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2004/48/oj).

([15]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 608/2013, annettu 12 päivänä kesäkuuta 2013, teollis- ja tekijänoikeuksien tullivalvonnasta ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1383/2003 kumoamisesta (EUVL L 181, 29.6.2013, s. 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/608/oj).

([16]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 952/2013, annettu 9 päivänä lokakuuta 2013, unionin tullikoodeksista (uudelleenlaadittu) (EUVL L 269, 10.10.2013, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/952/oj).

([17]) Komission suositus (EU) 2023/1018, annettu 4 päivänä toukokuuta 2023, urheilutapahtumiin ja muihin suorina lähetettyihin tapahtumiin kohdistuvan verkkopiratismin torjunnasta (EUVL L 136, 24.5.2023, p. 83, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/1018/oj).

(7) Asetuksessa (EU) 2022/2065 vahvistetaan yhdenmukaistetut säännöt turvalliselle, ennustettavalle ja luotettavalle verkkoympäristölle. Tässä yhteydessä asetuksessa (EU) 2022/2065 mainitaan esimerkkeinä laittomasta sisällöstä tiedot laittomasta toiminnasta, kuten väärennettyjen tuotteiden myynnistä, ja siinä asetetaan erityisiä velvoitteita tietyille verkossa toimivien välityspalvelujen tarjoajien ryhmille. Jotkin näistä velvoitteista auttavat parantamaan myös väärennösten ja piratismin torjuntaa, kuten esimerkiksi seuraavat: i) yhteyspisteiden ja laillisten edustajien nimeäminen, ii) palvelun ehtoja koskevat vaatimukset, iii) avoimuusraportointivelvoitteet, iv) ilmoitus- ja toimintamenettelyt, v) valitus- ja muutoksenhakumenettelyt, vi) luotettujen ilmoittajien mekanismi, vii) väärinkäytön vastaiset toimenpiteet ja väärinkäytöltä suojautuminen, viii) toimenpiteet, joilla edellytetään elinkeinonharjoittajien jäljitettävyyttä (ns. asiakkaan tuntemista koskevat velvoitteet), ja ix) toimenpiteet riskien arvioimiseksi ja vähentämiseksi.

(8) Komissio tukee väärennettyjen tuotteiden verkkomyyntiä koskevan yhteisymmärryspöytäkirjan, jäljempänä 'väärennöksiä koskeva yhteisymmärryspöytäkirja', sekä verkkomainontaa ja teollis- ja tekijänoikeuksia koskevan yhteisymmärryspöytäkirjan, jäljempänä 'mainontaa koskeva yhteisymmärryspöytäkirja', täytäntöönpanoa. Molemmat ovat oikeudenhaltijoille, verkkoalustoille ja elinkeinoelämän järjestöille avoimia vapaaehtoisia välineitä. Näihin yhteisymmärryspöytäkirjoihin osallistuvat toimijat sitoutuvat noudattamaan pöytäkirjoissa vahvistettuja periaatteita ja toteuttamaan niissä määrättyjä toimia, mukaan lukien kahdenväliseen yhteistyöhön ja tietojenvaihtoon liittyvät toimet. Nämä toimialavetoiset yhteisymmärryspöytäkirjat ovat osoittautuneet onnistuneiksi aloitteiksi. Asetuksen (EU) 2022/2065 voimaantulo tarjoaa kuitenkin tilaisuuden pohtia yhteisymmärryspöytäkirjojen tulevaisuutta sen varmistamiseksi, että ne pysyvät tarkoituksenmukaisina. Siksi on tarpeen käynnistää yhteisymmärryspöytäkirjojen uudistamisprosessi ja kannustaa kaikkia allekirjoittajia ja muita asiaankuuluvia osapuolia osallistumaan aktiivisesti tähän prosessiin. Tässä yhteydessä on mainittava asetuksen (EU) 2022/2065 45 artikla, jossa säädetään mahdollisuudesta laatia vapaaehtoisia unionin tason käytännesääntöjä asetuksen (EU) 2022/2065 asianmukaisen soveltamisen edistämiseksi. Asetuksen 46 artiklassa puolestaan säädetään verkkomainonnan käytännesäännöistä, joilla voidaan edistää avoimuutta verkkomainonnan alan arvoketjun toimijoiden osalta. Lisäksi direktiivin 2004/48/EY 17 artiklalla pyritään edistämään teollis- ja tekijänoikeuksien valvontaa tehostavien käytännesääntöjen laatimista täydentävänä keinona vahvistaa sääntelykehystä.

(9) Oikeudenhaltijoilla on ainutlaatuiset mahdollisuudet havaita ja tunnistaa väärennettyihin tai laittomasti valmistettuihin tavaroihin liittyvät teollis- ja tekijänoikeusloukkaukset ja ilmoittaa niistä. Toimialavetoisen väärennöksiä koskevan yhteisymmärryspöytäkirjan allekirjoittajille on vuosien mittaan kertynyt tältä alalta merkittävää osaamista ja kokemusta, koska ne tekevät säännöllisesti ilmoituksia, jotka yhteisymmärryspöytäkirjan periaatteiden mukaisesti olisi käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä. Lisäksi yhteisymmärryspöytäkirjan allekirjoittajat ovat sitoutuneet toteuttamaan kaupallisesti kohtuullisia käytettävissä olevia toimia sen varmistamiseksi, että ilmoitukset tehdään vastuullisesti, täsmällisesti ja riittävän tarkasti tuoteväärennösten tunnistamiseksi ja perusteettomien ja vilpillisten ilmoitusten välttämiseksi. Näin ollen oikeudenhaltijat, jotka ovat allekirjoittaneet yhteisymmärryspöytäkirjan, voisivat harkita luotetun ilmoittajan aseman hakemista voidakseen hyötyä asetuksen (EU) 2022/2065 22 artiklassa säädetystä erityiskohtelusta. Tältä osin digitaalisten palvelujen koordinaattorien on arvioitava, täyttääkö hakija digipalvelusäädöksen 22 artiklan 2 kohdassa säädetyt kriteerit, erityisesti i) onko sillä erityistä asiantuntemusta ja pätevyyttä laittoman sisällön havaitsemisessa ja tunnistamisessa ja siitä ilmoittamisessa, ii) onko se riippumaton suhteessa kaikkiin verkkoalustojen tarjoajiin ja iii) suorittaako se tehtävänsä ilmoitusten tekemiseksi huolellisesti, tarkasti ja objektiivisesti. Komissio voi digitaalisten palvelujen lautakuntaa kuultuaan antaa ohjeita asetuksen (EU) 2022/2065 22 artiklan mukaisen luotetun ilmoittajan mekanismin soveltamisesta.

(10) Yhteistyö ja tiedonvaihdon lisääminen ovat välttämättömiä, ja niitä olisi edistettävä edelleen kaikilla tasoilla, noudattaen kuitenkin unionin oikeutta, henkilötietojen suojaa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan, jäljempänä 'perusoikeuskirja', 16 artiklan mukaista elinkeinovapautta. Olisi tarpeen yksilöidä hyviä käytäntöjä, ja niitä olisi suositeltava kaikille toimijoille, kuten verkkokaupan markkinapaikoille, kuljetus- ja logistiikkapalvelujen tarjoajille, maksupalveluntarjoajille, sosiaalisen median palveluntarjoajille, verkkotunnuspalvelujen tarjoajille jne. Toiseksi yhteistyötä ja tiedonvaihtoa olisi lisättävä. Tämä koskee kaikkia toimivaltaisia viranomaisia, myös markkinavalvontaviranomaisia, joilla ei tällä hetkellä ole toimivaltaa teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavan toiminnan suhteen. Lisäksi olisi edistettävä edelleen erityisten välineiden, kuten teollis- ja tekijänoikeuksien valvontaportaalin (IPEP) ja markkinavalvontaa koskevan tieto- ja viestintäjärjestelmän (ICSMS), käyttöä sekä väärennöksiksi epäillyistä vaarallisista tuotteista ilmoittamiseen tarkoitetun Safety Gate järjestelmän käyttöä.

(11) Kuljetus- ja logistiikkapalvelujen tarjoajilla on keskeinen rooli tavaroiden myynnissä ja jakelussa, ja ne ovat välttämättömiä toimitusketjujen luotettavuuden varmistamiseksi. Oikeudenloukkaajat voivat kuitenkin käyttää kuljetus- ja logistiikkapalveluja vääriin tarkoituksiin.

(12) Vastaavasti maksupalvelut voivat olla oikeudenhaltijoiden toiminnan kannalta keskeisiä, mutta niitä voidaan myös käyttää teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavan toiminnan tukemiseen. Joissakin tapauksissa erilaisten maksupalvelujen käyttö voi mahdollistaa sellaisten käytäntöjen kehittämisen, jotka i) vaikeuttavat rahavirtojen jäljittämistä ja ii) vaikeuttavat sen havaitsemista, että maksupalveluja mahdollisesti käytetään teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavaan toimintaan.

(13) Sosiaalisen median kasvavan suosion myötä on kehitetty uusia keinoja, jotka voivat mahdollistaa sosiaalisen median väärinkäytön teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavaan toimintaan. Tämä asettaa uusia haasteita sosiaalisen median palveluntarjoajille, oikeudenhaltijoille ja toimivaltaisille viranomaisille ja korostaa yhteistyön tarvetta. Tällä alalla hyvien käytäntöjen edistäminen keskeisten välityspalvelujen tarjoajien keskuudessa voisi auttaa tukemaan johdonmukaista politiikkaa teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavaa toimintaa vastaan.

(14) Verkkotunnuksilla on verkkoympäristössä erittäin tärkeä rooli, mutta myös niitä voidaan käyttää tukemaan verkossa tapahtuvaa teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavaa toimintaa. Näin on esimerkiksi silloin, kun teollis- ja tekijänoikeuksia käytetään vilpillisesti verkkotunnuksen nimessä (ns. verkkotunnuksen valtaus tai kirjoitusvirheharhautus) tai kun verkkotunnus johtaa verkkosivustolle, joka tukee teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavaa toimintaa. Verkkotunnusten rekisteröintitiedot (WHOIS-tiedot) ovat tärkeitä verkkotunnusjärjestelmän turvallisuuden, vakauden ja häiriönsietokyvyn kannalta. Tästä syystä direktiivissä (EU) 2022/2555 velvoitetaan jäsenvaltiot edellyttämään, että aluetunnusrekisterit ja verkkotunnusten rekisteröintipalveluja tarjoavat toimijat keräävät ja ylläpitävät tarkkoja ja täydellisiä verkkotunnusten rekisteröintitietoja erityisessä tietokannassa, jotta verkkotunnusten haltijat voidaan tunnistaa ja niihin voidaan ottaa yhteyttä. Pääsy tiettyihin verkkotunnusten rekisteröintitietoihin on annettava, kun pääsyä oikeutetusti pyytävä esittää asiaa koskevan lainmukaisen ja asianmukaisesti perustellun pyynnön. Pyyntöön on vastattava ilman aiheetonta viivytystä ja joka tapauksessa 72 tunnin kuluessa pyynnön vastaanottamisesta. Direktiivin (EU) 2022/2555 mukaan pääsyä oikeutetusti pyytävillä tarkoitetaan kaikkia luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, jotka esittävät pyynnön unionin oikeuden tai kansallisen lainsäädännön nojalla. Verkkotunnusten rekisteröintitietojen tarkkuudella ja täydellisyydellä voi myös olla tärkeä rooli teollis- ja tekijänoikeuksien valvonnassa. Ainoastaan silloin, kun väitetyn oikeudenloukkaajan henkilöllisyys ja hänen yhteystietonsa voidaan paljastaa unionin oikeuden mukaisesti ja erityisesti henkilötietojen suojaa, yksityisyyden suojaa ja elinkeinon harjoittamista koskevien perusoikeuksien mukaisesti, oikeudenloukkaaja voidaan saattaa vastuuseen loukkauksesta ja mahdollisista vahingoista. Tämä ei rajoita puolustautumisoikeuksia, ottaen huomioon käsiteltävän asian olosuhteet ja takeet, jotka ovat tarpeen kustannusten kattamiseksi ja vastaajalle aiheutuneen vahingon korvaamiseksi direktiivin 2004/48/EY 9 artiklan 7 kohdan mukaisesti.

(15) Verkkomarkkinoiden valvominen teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavan toiminnan varalta voi olla oikeudenhaltijoille kallis ja resursseja vievä tehtävä. Siksi olisi laajennettava vapaaehtoisia hyviä käytäntöjä, kuten nykyistä verkkotunnustieto- ja hälytysjärjestelmää, jota.eu-aluetunnusta hallinnoiva EURid-rekisteri ja Euroopan unionin teollisoikeuksien virasto, jäljempänä 'EUIPO', ylläpitävät .eu-aluetunnuksen osalta. Tämän yhteistyön tarkoituksena on parantaa EU:n tavaramerkkien haltijoiden tietoisuutta niiden teollis- ja tekijänoikeuksien turvaamisesta sekä tarjota luotettavaa tietoa.eu-verkkotunnuksista ja niiden saatavuudesta.

(16) Julkisten ja yksityisten toimijoiden yhteistyö on olennaisen tärkeää teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavan toiminnan torjunnassa. Yksi ensimmäisistä esteistä yhteistyön aloittamiselle on se, että ei ole nimetty jäsenvaltion sisäistä tai rajojen yli toimivaa yhteyspistettä käsittelemään teollis- ja tekijänoikeuksiin ja niitä loukkaavaan toimintaan liittyviä aiheita. Yhteyspisteen puuttuminen estää teollis- ja tekijänoikeuksien nopean ja ketterän valvonnan ja vaikuttaa sidosryhmien väliseen yhteistyöhön. Kuten kannanottopyyntöön annetuissa vastauksissa korostettiin, tämä ongelma voitaisiin kuitenkin helposti korjata nimeämällä yksi yhteyspiste teollis- ja tekijänoikeuksien valvontaa varten.

(17) Koordinointia ja tiedonvaihtoa voitaisiin parantaa huomattavasti, jos asianomaiset talouden toimijat ja toimivaltaiset viranomaiset käyttäisivät laajemmin nykyisiä välineitä, kuten ICSMS- ja Safety Gate -järjestelmiä tai IPEP-alustaa, teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavan toiminnan torjumiseksi. IPEP on EUIPOn kehittämä alusta, joka mahdollistaa suojatun viestinnän oikeudenhaltijoiden ja toimivaltaisten viranomaisten välillä, esimerkiksi teollis- ja tekijänoikeuksien loukkauksesta epäiltyjä tavaroita koskevien tullin toimenpiteitä koskevien hakemusten, jäljempänä 'toimenpidehakemukset', sähköisessä hallinnoinnissa. Jotkin jäsenvaltiot ovat kehittäneet oman elinkeinonharjoittajille tarkoitetun portaalinsa samaa tarkoitusta varten. Tällaiset välineet helpottavat sekä oikeudenhaltijoiden että tulliviranomaisten työtä tarjoamalla oikeudenhaltijoille keskitettyjä asiointipisteitä teollis- ja tekijänoikeuksien suojaamiseksi kaikissa jäsenvaltioissa. EUIPO on käynnistänyt IPEP-alustan laajentamisen ja asettanut sen myös välittäjien saataville, alkaen verkkokaupan markkinapaikoista. Tämä tarkoittaa, että verkkokaupan markkinapaikat voivat nyt helposti tarkistaa teollis- ja tekijänoikeudet ja aloittaa tarvittaessa yhteydenpidon asianomaisten oikeudenhaltijoiden kanssa. Jotta tämä väline voisi saavuttaa koko potentiaalinsa, oikeudenhaltijoiden ja toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on lisättävä sen käyttöä edelleen.

(18) Monet markkinavalvontaviranomaiset, jotka löytävät todisteita väitetyistä väärennetyistä tai laittomasti valmistetuista tavaroista, eivät ryhdy toimiin esimerkiksi i) ilmoittaakseen havainnoista ICSMS:ssä, ii) tehdäkseen yhteistyötä oikeudenhaltijoiden tai toimivaltaisten viranomaisten kanssa IPEP:n kautta tai iii) lähettääkseen varoituksia vaarallisista tuotteista Safety Gate -järjestelmän kautta, joka on vaarallisia muita tuotteita kuin elintarvikkeita koskeva EU:n pikahälytysjärjestelmä. Näin menetetään tilaisuuksia edistää teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavan toiminnan torjuntaa. Lisäksi monilla markkinavalvontaviranomaisilla ei ole valtuuksia valvoa teollis- ja tekijänoikeuksia, vaikka niillä muutoin voi olla keskeinen rooli väärennösten torjunnassa ([18]). Väärennökset takavarikoidaan usein jo rajalla, mutta ne voidaan havaita myös vasta toimitusketjun varrella esimerkiksi laadunvalvontatarkastuksissa. Jäsenvaltioiden olisi siksi edistettävä markkinavalvontaviranomaisten roolia väärennösten torjunnassa. Markkinavalvonta- ja muiden lainvalvontaviranomaisten valmiuksien vahvistamiseksi voidaan jäsenvaltion pyynnöstä antaa teknistä tukea teknisen tuen välineen perustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/240 ([19]) mukaisesti.

(19) EUIPO tekee yhteistyötä useiden jäsenvaltioissa toimivien kansallisten teollis- ja tekijänoikeusvirastojen kanssa luodakseen kokoelman keskeisistä kansallisista teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanoon liittyvistä tuomioista. Osallistuvat virastot ja yhteisön kasvilajikevirasto ovat vuodesta 2014 lähtien olleet mukana keräämässä järjestelmällisesti keskeisiä täytäntöönpanotuomioita, jotka asetetaan saataville eSearch-oikeustietokannassa. Kokoelma sisältää kaikentyyppisiä teollis- ja tekijänoikeuksia koskevia tuomioita kaikista jäsenvaltioista, ja se kattaa sekä siviili- että rikosasiat. Näitä tuomioita pidetään keskeisinä, koska ne edustavat oikeuskäytännön uutta suuntausta tai kehitystä. Rikosasioita seurataan myös teollis- ja tekijänoikeusasioita käsittelevien syyttäjien eurooppalaisen verkoston (EIPPN) puitteissa. Tietoisuuden lisääminen, teollis- ja tekijänoikeusvirastojen säännöllinen osallistuminen ja tällaisten tietokantojen laajempi käyttö voisivat parantaa huomattavasti teollis- ja tekijänoikeuksien valvontaa.

(20) Jatkuva yhteistyö EUIPOn ja EU:n täytäntöönpanoelinten välillä on tärkeää teollis- ja tekijänoikeusloukkausten torjunnan tehostamiseksi. Tähän kuuluu myös sellaisten yhteistyötoimien tukeminen kuin Euroopan monialainen rikosuhkien torjuntafoorumi (EMPACT), joka on jäsenvaltioiden vetämä yhteistyöfoorumi järjestäytyneen ja vakavan kansainvälisen rikollisuuden, kuten teollis- ja tekijänoikeusrikollisuuden, aiheuttamien uhkien tunnistamiseksi, priorisoimiseksi ja niihin puuttumiseksi. Teollis- ja tekijänoikeuksia valvovan yhteisön olisi osallistuttava tämän monialaisen yhteistyöfoorumin toimintaan.

(21) Vaihtoehtoiset riidanratkaisumenettelyt tarjoavat kustannustehokkaan, nopean ja tehokkaan vaihtoehdon perinteisille oikeuskäsittelyille, erityisesti rajat ylittävissä riita-asioissa sekä pk-yrityksille. Vaihtoehtoisten riidanratkaisumenettelyjen käyttömahdollisuuksia olisi siksi laajennettava kattamaan kaikentyyppiset teollis- ja tekijänoikeusriidat, myös verkkotunnuksia koskevat riidat.

(22) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2001/29/EY ([20]) ja direktiivissä 2004/48/EY annetaan oikeudenhaltijoille mahdollisuus hakea kieltoa tai määräystä sellaista välityspalvelujen tarjoajaa vastaan, jonka palveluja kolmas osapuoli käyttää niiden teollis- ja tekijänoikeuksien loukkaamiseen. Direktiivissä 2004/48/EY säädetään myös välittömiä loukkauksia koskevista väliaikaisista rikkomusmenettelyistä. Siinä säädetään, että kun teollis- tai tekijänoikeuden loukkauksen toteava oikeuden päätös on tehty, oikeusviranomaiset voivat antaa oikeudenloukkaajaa vastaan kieltotuomion, jonka tarkoituksena on kieltää loukkauksen jatkaminen. Tällaisia dynaamisia kieltoja on tähän mennessä käytetty vain muutamissa jäsenvaltioissa. Niiden soveltamisala ja vaatimukset vaihtelevat eri lainkäyttöalueilla muun muassa sen suhteen, missä määrin tuomioistuimen määräyksessä voidaan määrätä erityisiä teknisiä toimenpiteitä kiellon täytäntöönpanemiseksi ([21]). Marraskuun 29 päivänä 2017 annetussa komission

([18]) Ks. johdanto-osan 17 kappale, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1020, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta (EUVL L 169, 25.6.2019, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1020/oj).

([19]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/240, annettu 10 päivänä helmikuuta 2021, teknisen tuen välineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/240/oj).

([20]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/29/EY, annettu 22 päivänä toukokuuta 2001, tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa (EYVL L 167, 22.6.2001, s. 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/29/oj).

([21]) Ks. Bolognan tuomioistuimen yritys- ja teollis- ja tekijänoikeusasioiden erityisosaston 7.1.2020 tekemä päätös "Coop Italia", jolla kieltomääräyksen soveltamisala laajennettiin koskemaan kaikkien erottamiskykyisten merkkien käyttöä, mukaan lukien loukkauksen kohteena olevan tavaramerkin hallitseva osa.

tiedonannossa ”Ohjeita teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/48/EY tietyistä näkökohdista” ([22]) todettiin, että kiellot voivat tietyissä tapauksissa menettää jonkin verran tehoaan määrätyn kiellon kohteena olevassa aineistossa tapahtuvien muutosten vuoksi. Näin voi tapahtua esimerkiksi silloin, kun perustetaan niin sanottuja peilisivustoja muilla verkkotunnuksilla, jolloin kielto ei vaikuta niihin. Näin ollen dynaamiset kiellot voisivat tiettyjä takeita noudattaen olla tehokas keino estää teollis- ja tekijänoikeuksien loukkauksen jatkuminen sekä verkossa että sen ulkopuolella. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön ([23]) mukaisesti dynaamisia kieltoja määrättäessä olisi otettava huomioon perusoikeudet, erityisesti perusoikeuskirjan 11 artiklan mukainen oikeus sananvapauteen ja tiedonvälityksen vapauteen sekä 16 artiklan mukainen elinkeinovapaus.

(23) Teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaava toiminta koskee usein useita lainkäyttöalueita ja erityyppisiä välityspalveluja sekä verkossa että sen ulkopuolella. Tämän takia on tärkeää helpottaa tiedonsaantia ja tietojen jakamista kaikkien asiaankuuluvien sidosryhmien kesken teollis- ja tekijänoikeuksien valvontasyklin aikana, jotta voidaan tunnistaa ja tutkia teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavaa toimintaa sekä toteuttaa siihen liittyviä syytetoimia, edellyttäen että tällainen pääsy tietoihin ja tietojen jakaminen noudattaa kaikilta osin unionin oikeutta, myös henkilötietojen suojan ja yksityisyyden osalta. Direktiivin 2004/48/EY 8 artiklassa säädetään jo oikeudesta saada tietoja teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden ja palvelujen alkuperästä ja jakeluverkosta tapauksissa, joissa teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavaa toimintaa harjoitetaan kaupallisessa laajuudessa. Tätä oikeutta sovelletaan ainoastaan kaupallisessa laajuudessa toteutettua teollis- tai tekijänoikeuden loukkausta koskevien oikeudenkäyntien yhteydessä ja kantajan perustellusta ja oikeasuhteisesta pyynnöstä. Tiedonsaantioikeuden merkitystä ei kuitenkaan pidä aliarvioida. Kuten unionin tuomioistuin ([24]) on äskettäin muistuttanut, tiedonsaantioikeudella on merkitystä tehokkaita oikeussuojakeinoja koskevan oikeuden säilyttämisessä, ja sillä viime kädessä turvataan mahdollisuus käyttää tehokkaasti perusoikeuskirjan 17 artiklassa vahvistettua omistusoikeutta, joka sisältää myös teollis- ja tekijänoikeudet.

(24) Sidosryhmien kuulemisen aikana sidosryhmät kuitenkin huomauttivat, että tiedonsaantioikeuteen liittyy epävarmuutta, ja pyysivät lisäohjeita oikeuden soveltamisen edellytyksistä, tietojen tyypistä ja oikeuden suhteesta tietosuojaan, jotta oikeudenhaltijoiden ja välittäjien välistä tiedonsaantioikeutta voitaisiin parantaa.

(25) Unionin tuomioistuin on todennut asiassa C-597/19, että direktiivin 2004/48/EY 8 artiklan 1 kohdassa oikeudenhaltijan hyväksi säädetty tiedonsaantioikeus on loukkausta koskevasta oikeudenkäynnistä erillinen menettely. Tietopyyntö voidaan esittää erillisessä oikeudenkäynnissä, koska kaikkia merkityksellisiä tietoja ei ole aina mahdollista pyytää sellaisen oikeudenkäynnin yhteydessä, joka johtaa teollis- tai tekijänoikeuden loukkauksen toteamiseen. Teollis- tai tekijänoikeuden haltija voi esimerkiksi tulla tietoiseksi oikeuden loukkauksen laajuudesta vasta oikeudenkäynnin lopullisen päättymisen jälkeen ([25]). Direktiivin 2004/48/EY 8 artiklan 1 kohdassa säädetyn tiedonsaantioikeuden käyttäminen ei rajoitu oikeudenkäynteihin, joiden tarkoituksena on teollis- tai tekijänoikeuden loukkauksen toteaminen. Direktiivin 8 artiklassa säädetyllä tietopyynnöllä on eri tarkoitus kuin kanteella, jossa vaaditaan teollis- tai tekijänoikeuden loukkauksen toteamista. Asiassa C-628/21 unionin tuomioistuin totesi, että jos tähän tietopyyntöön sovellettaisiin samoja näyttövaatimuksia kuin kanteeseen, jossa vaaditaan sen toteamista, että teollis- tai tekijänoikeutta on loukattu, direktiivin 8 artiklalla käyttöön otettu itsenäinen menettely, joka on yksi unionin oikeuden erityispiirteistä, menettäisi suuren osan käytännön merkityksestään. Sen vuoksi on tarpeen erottaa direktiivin 2004/48/EY 8 artiklan mukaisen tietopyynnön tehtävä teollis- tai tekijänoikeuden loukkauksen toteamista koskevasta kanteesta.

(26) Toinen keskeinen tekijä teollis- ja tekijänoikeuksien valvontaa koskevassa politiikassa on asianmukaisen vahingonkorvauksen maksaminen, jos tuomioistuin toteaa teollis- tai tekijänoikeuden loukkauksen, kuten direktiivin 2004/48/EY 13 artiklassa säädetään. Sidosryhmien kuulemisissa sidosryhmät totesivat, että vahingonkorvaukset eivät useinkaan ole asianmukaisia oikeudenhaltijalle aiheutuneen tosiasiallisen vahingon korvaamiseksi. Kuten unionin tuomioistuin totesi asiassa C99/15, aineeton vahinko, kuten teoksen tekijän maineelle aiheutunut vahinko, mikäli se näytetään toteen, on tekijälle tosiasiallisesti koituneen vahingon osatekijä ([26]). Direktiiviä 2004/48/EY sovelletaan erityisesti kansallisessa lainsäädännössä säädetyistä keinoista riippumatta, paitsi jos nämä keinot voivat olla oikeudenhaltijoille suotuisampia. Direktiivissä 2004/48/EY

([22]) COM(2017) 708 final.
([23]) Ks. erityisesti unionin tuomioistuimen tuomio 27.3.2014, UPC Telekabel Wien, C-314/12, ECLI:EU:C:2014:192, ja unionin tuomioistuimen tuomio 15.9.2016, Mc Fadden, C-484/14, ECLI:EU:C:2016:689.
([24]) Unionin tuomioistuimen tuomio 27.4.2023, Castorama Polska ja Knor, C-628/21, ECLI:EU:C:2023:342, 43 kohta.
([25]) Unionin tuomioistuimen tuomio (viides jaosto) 17.6.2021, M.I.C.M, C-597/19, ECLI:EU:C:2021:492.
([26]) Unionin tuomioistuimen tuomio 17.3.2016, Liffers, C-99/15, ECLI:EU:C:2016:173, 17 kohta.

vahvistetaan teollis- ja tekijänoikeuksien valvontaa koskevat vähimmäisvaatimukset, eikä se estä jäsenvaltioita säätämästä suojaavammista toimenpiteistä, edellyttäen että ne ovat unionin oikeuden mukaisia. Sen vuoksi se, että direktiivissä 2004/48/EY ei velvoiteta jäsenvaltioita säätämään ”rankaisevista” vahingonkorvauksista, ei saisi estää tällaisen toimenpiteen käyttöönottoa kansallisella tasolla.

(27) Asetus (EU) N:o 608/2013 yhdessä parhaillaan tarkistettavana olevan asetuksen (EU) N:o 952/2013 yleisten sääntöjen kanssa antaa tulliviranomaisille mahdollisuuden ottaa haltuunsa tai takavarikoida tavaroita, joiden epäillään loukkaavan teollis- ja tekijänoikeuksia. Direktiivin 2004/48/EY mukaan muut toimivaltaiset viranomaiset voivat takavarikoida tavaroita todisteiden suojaamiseksi, ja tuomioistuin voi määrätä kyseiset tavarat hävitettäväksi pääasiaa koskevan ratkaisun perusteella. Jos tavaroiden haltija kiistää tavaroiden hävittämisen ja oikeudenhaltija aloittaa tuomioistuinmenettelyn, tulliviranomaisten haltuunottamien tavaroiden on pysyttävä varastossa koko menettelyn ajan. Sidosryhmien kuulemisen yhteydessä oikeudenhaltijat kertoivat olevansa huolissaan kustannuksista, jotka liittyvät tulliviranomaisten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten takavarikoimien tai haltuunottamien tavaroiden varastointiin ja hävittämiseen. Nämä kustannukset eivät rajoitu varastointiin ja hävittämiseen, vaan niihin sisältyvät myös muut asiaan liittyvät kustannukset, kuten käsittely-, tarkastus- ja kuljetuskustannukset. Joissakin tapauksissa oikeudenhaltijat saattavat pitää näitä kustannuksia liian korkeina ja päättää siksi olla panematta teollis- ja tekijänoikeuksiaan täytäntöön ([27]).

(28) Yksi tärkeä näkökohta teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden hävittämisessä liittyy hävittämisen ympäristövaikutuksiin. On tärkeää, että teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden varastointi ja hävittäminen toteutetaan siten, että vältetään ihmisten terveyden vaarantuminen ja ympäristön vahingoittuminen. Teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden hävittäminen ympäristön kannalta turvallisella tavalla on edelleen tärkeällä sijalla Maailman henkisen omaisuuden järjestön asialistalla. Lisäksi Maailman tullijärjestö on laatinut ohjeet takavarikoitujen teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden ympäristöystävällisestä hävittämisestä. EU:ssa tulliviranomaisten takavarikoimien teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden kierrättäminen tai hävittäminen edellyttää tulliviranomaisten päätöstä ja siihen liittyvien tullimuodollisuuksien suorittamista. Lisäksi se edellyttää oikeudenhaltijan suostumusta. Asianomaisten sidosryhmien on pyrittävä parhaansa mukaan varmistamaan, että teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavat tavarat hävitetään ympäristön kannalta turvallisella ja järkevällä tavalla.

(29) Teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaava toiminta on kannattavaa liiketoimintaa, koska teollis- ja tekijänoikeuksiin voi liittyä suurta arvoa ja koska havaitsemisen ja valvonnan todennäköisyys on suhteellisen pieni. Tämä voi johtaa siihen, että rikollisjärjestöt harjoittavat teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavaa toimintaa rahanpesun, veronkierron, ihmiskaupan ja pakkotyön kaltaisen rikollisuuden ohella.

(30) Unionin tuomioistuin on todennut asiassa C-655/21 ([28]), että kun jäsenvaltiot täyttävät teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista tehdystä sopimuksesta, jäljempänä ’TRIPS-sopimus’, johtuvia velvoitteita, kyseisen sopimuksen 61 artiklasta johtuvat velvoitteet mukaan luettuina, niiden on katsottava soveltavan unionin oikeutta perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Jäsenvaltioiden välillä on eroja TRIPS-sopimuksen 61 artiklassa tarkoitetuissa rikosoikeudellisissa seuraamuksissa, joita määrätään kaupallisessa laajuudessa tapahtuvasta harkitusta tavaramerkkien väärentämisestä tai tekijänoikeuspiratismista. Tällaisten rikosten vakavimmista muodoista eli neuvoston puitepäätöksen 2008/841/YOS ([29]) 1 artiklassa määriteltyjen rikollisjärjestöjen tekemien rikosten osalta määrättävän vankeusrangaistuksen enimmäiskesto vaihtelee EU:ssa. Jäsenvaltioita kannustetaan arvioimaan uudelleen, ovatko tällaisista rikoksista niiden kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut rikosoikeudelliset seuraamukset riittäviä varoittavan vaikutuksen aikaansaamiseksi ja ovatko ne johdonmukaisia vakavuudeltaan vastaaviin rikoksiin sovellettavien seuraamusten kanssa, jotta varmistetaan tehokas täytäntöönpano ja suhteellisuusperiaatteen noudattaminen, ottaen huomioon EU:n tuomioistuimen oikeuskäytäntö, mukaan lukien asia C-655/21. Niitä kehotetaan myös arvioimaan, vastaavatko tällaisista rikoksista määrättävät rikosoikeudelliset seuraamukset asianmukaisesti aiheutunutta vahinkoa, samalla kun varmistetaan unionin ja kansainvälisen oikeuden sovellettavien sääntöjen noudattaminen, myös kaikkien asianomaisten osapuolten perusoikeuksien suojelun osalta.

([27]) EUIPO (2023), Storage and destruction of seized counterfeit goods in the EU.

([28]) Unionin tuomioistuimen tuomio 19.10.2023, G. ST. T., C-655/21, ECLI:EU:C:2023:356.

([29]) Neuvoston puitepäätös 2008/841/YOS, tehty 24 päivänä lokakuuta 2008, järjestäytyneen rikollisuuden torjunnasta (EUVL L 300, 11.11.2008, s. 42, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/841/oj).

(31) Lisäksi joillakin jäsenvaltioilla ei ole lainvalvonta- tai syyttäjäviranomaisia, jotka olisivat erikoistuneet teollis- ja tekijänoikeuksiin liittyviin rikoksiin. Tämä haittaa tehokasta rajat ylittävää yhteistyötä oikeuksien valvonnassa ja vaikeuttaa toimivaltaisten viranomaisten tietämyksen ylläpitämistä. Peitetutkintamenetelmien käyttö (esim. puhelujen kuuntelu, tietojen sieppaaminen ja peiteoperaatiot) voi tehostaa rikollisjärjestöjen tekemien rikosten rajat ylittävää tutkintaa, samalla kun varmistetaan unionin ja kansainvälisen oikeuden sovellettavien sääntöjen noudattaminen, myös kaikkien asianomaisten osapuolten perusoikeuksien suojelun osalta. Samoin talousrikostutkinta, mukaan lukien verkkomainontaa ja kryptovaluuttojen ([30]) käyttöä koskevat tutkimukset, sekä toimivaltaisten tutkintayksiköiden ja syyttäjien riittävä erikoistuminen ovat erittäin tärkeitä. Asiaankuuluvien tutkintayksiköiden erikoistuminen jäsenvaltioissa helpottaisi myös poliisin, tullin ja syyttäjien EU:n laajuisten fokusryhmien perustamista yhteistyössä Euroopan unionin lainvalvontayhteistyöviraston (Europol), Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) ja Eurojustin kanssa. Sen vuoksi olisi edistettävä voimakkaasti sellaisten erikoistuneiden tutkintayksiköiden käyttöä, joilla on asianmukaiset resurssit, samalla kun varmistetaan unionin ja kansainvälisen oikeuden sovellettavien sääntöjen noudattaminen, myös kaikkien asianomaisten osapuolten perusoikeuksien suojelun osalta.

(32) Uudet ja nopeasti kehittyvät teknologiat voivat aiheuttaa haasteita ja tarjota uusia mahdollisuuksia teollis- ja tekijänoikeuksien valvonnalle. Tekoälyjärjestelmiä, kuten automaattisia sisällöntunnistusjärjestelmiä ja koneoppimisalgoritmeja, voidaan käyttää väärennettyjen tai laittomasti valmistettujen tuotteiden havaitsemiseen tai tällaisten tuotteiden myynninedistämiseen tai jakeluun liittyvien mallien tunnistamiseen, ja niistä voi tulla keskeisiä teknologioita teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavan toiminnan torjunnassa. Talouden toimijoita kehotetaan noudattamaan varovaisuutta tekoälyjärjestelmiä käyttäessään ja välttämään julkistamattomien luottamuksellisten tietojen, taitotiedon tai liikesalaisuuksien syöttämistä tällaisiin järjestelmiin, koska tämä voi estää saamasta teollis- ja tekijänoikeussuojaa tällaisille tiedoille myöhemmässä vaiheessa. Tekoälyn tuomien haasteiden ja mahdollisuuksien selvittäminen voi olla vaikeaa erityisesti pk-yrityksille. Jäsenvaltioita ja teollisuuden sidosryhmiä kannustetaan siksi osallistumaan sellaisen kattavan tarkistuslistan laatimiseen, joka sisältäisi pk-yrityksille suunnattua arvokasta tietoa, ohjeita ja käytännön strategioita. Tämä auttaisi edistämään innovointia, suojelemaan teollis- ja tekijänoikeuksia ja varmistamaan tekoälyteknologioiden vastuullisen käyttöönoton EU:n liiketoimintaympäristössä.

(33) Väärentämistä ja piratismia torjuvien teknologioiden markkinat ovat monimutkaiset ja kehittyvät nopeasti. Oikeudenhaltijoilla voi olla vaikeuksia toimia näillä markkinoilla ja löytää sopivia teknisiä ratkaisuja tai teknologian tarjoajia. Väärentämistä torjuvien teknologioiden käytöstä kiinnostuneita oikeudenhaltijoita voidaan kuitenkin tukea esimerkiksi EUIPOn väärentämistä ja piratismia torjuvia teknologioita koskevan oppaan kaltaisilla resursseilla. Esimerkiksi hajautetun tilikirjan teknologia (muun muassa lohkoketjupohjainen teknologia) soveltuu hyvin toimitusketjun jäljitettävyyden ja avoimuuden lisäämiseen, kuten myös digitaalinen tuotepassi ([31]), mikä voi auttaa tunnistamaan ja lopettamaan teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavat toimet. Lohkoketjuun tallennetut tokenisoidut tiedot tavaroiden toimitusketjureitistä ovat muuttumattomia ja avoimia, ne dokumentoivat kaikki tavaroihin liittyvät transaktiot ja siirrot ja niitä voidaan käyttää todisteina kansallisen prosessilainsäädännön mukaisesti.

(34) Eurooppalainen lohkoketjupalveluinfrastruktuuri (EBSI) koostuu yhteenliitettyjen solmukohtien vertaisverkosta, jolla on lohkoketjupohjainen palveluinfrastruktuuri. EBSI-järjestelmää rakennetaan iteratiivisesti keskittyen ensin muutamiin käyttötapauksiin (sovelluksiin), joita laajennetaan ajan mittaan. Lopulta myös yksityiset yritykset ja organisaatiot voivat liittyä EBSI-järjestelmään ja käyttää sitä palveluna.

(35) EUIPOn eurooppalainen tuotteiden ja logistiikkapalvelujen todentamisjärjestelmä, jäljempänä 'EBSI-ELSA', on lohkoketjupohjainen pilottijärjestelmä, jonka tavoitteena on yhdistää kaikki asiaankuuluvat osapuolet ja niiden järjestelmät toisiinsa tuotteiden aitouden varmistamiseksi koko toimitusketjussa ja mahdollisesti sen ulkopuolella. Kun tuote liitetään tähän Blockathon-foorumin ylläpitämään infrastruktuuriin, sille luodaan digitaalinen kaksonen, johon tallennetaan tiedot, jotka osoittavat tuotteen aitouden. Tämä järjestelmä antaisi sidosryhmille keinot siirtää tuote yhdessä sen virtuaalisen vastineen kanssa, ja jälkimmäiseen merkittäisiin tuotemerkin omistajan muuttumaton digitaalinen allekirjoitus. Järjestelmä tarjoaa myös mahdollisuuden jakaa digitaalisia tietoja logistiikkaketjun eri osapuolten, kuten välittäjien ja toimivaltaisten viranomaisten, kanssa.

([30]) Mikä tahansa valuutan muoto, joka on olemassa digitaalisesti tai virtuaalisesti ja joka käyttää salausta maksutapahtumien suojaamiseen.

([31]) Tiedonanto "Kestävistä tuotteista normi" (COM(2022) 140 final, 30.3.2022).

(36) Hiljattain annetussa Web 4.0:aa ja virtuaalimaailmoja koskevassa tiedonannossa ([32]) esitetään internetin neljättä sukupolvea eli Web 4.0:aa koskeva EU:n strategia. Siinä Web 4.0 määritellään uraauurtavaksi teknologiseksi siirtymäksi kohti maailmaa, jossa ihmiset ja koneet ovat saumattomasti yhteydessä toisiinsa. Virtuaalimaailmojen kehityksen edetessä on odotettavissa uusia haasteita teollis- ja tekijänoikeuksien valvonnassa ja väitettyjen oikeudenloukkaajien tunnistamisessa, kuten ei-korvattaviin tokeneihin (NFT) liittyvien teollis- ja tekijänoikeuksien valvonnassa. Nämä haasteet edellyttävät lisäseurantaa ja sidosryhmien vuoropuhelua.

(37) NFT:t ovat digitaalisia hyödykkeitä, jotka osoittavat lohkoketjuteknologiaa käyttävän tietyn digitaalisen tuotteen tai sisällön ainutlaatuisuuden ja aitouden. Kullakin NFT:llä on yksilöllinen salaustunniste, joka erottaa sen muista tokeneista, mikä tekee siitä harvinaisen ja todennettavan. NFT:t voivat muun muassa mahdollistaa sen, että tekijät voivat tokenisoida ja myydä (digitaalisia tai fyysisiä) teoksiaan ja samalla antaa ostajalle todisteen teoksen ainutlaatuisuudesta. Lisäksi ne mahdollistavat tällaisten teosten kauppaamisen ja esittelyn verkkoalustoilla suojatulla ja hajautetulla tavalla. NFT:n omistaminen ei kuitenkaan merkitse sen sisältämän tai siinä viitatun kohde-etuuden omistamista. Vaikka NFT:n omistus yleensä antaa omistajalle yksinoikeuden itse NFT:hen (ja siten oikeuden siirtää tai myydä tokenisoidun kohde-etuuden tai esitellä sitä), se ei välttämättä anna mitään oikeuksia alkuperäiseen fyysiseen tai digitaaliseen omaisuuteen, koska nämä ovat edelleen erillisiä oikeudellisia käsitteitä.

(38) Komissio ja EUIPO käynnistivät 1. tammikuuta 2021 pk-yritysrahaston ([33]), joka tarjoaa taloudellista tukea pk-yrityksille, joihin covid-19-pandemia ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan ovat vaikuttaneet. Aloitteen tavoitteena on auttaa pk-yrityksiä hallinnoimaan teollis- ja tekijänoikeussalkkujaan. Vuonna 2024 rahasto jatkaa pk-yritysten tukemista teollis- ja tekijänoikeuksiensa hallinnoimisessa korvaamalla kansallisen teollis- ja tekijänoikeusviraston nimeämän teollis- ja tekijänoikeuksien esianalyysiin (IP Scan) erikoistuneen asiantuntijan ([34]) antamasta alustavasta neuvonnasta aiheutuvat kustannukset (IPR-arvosetelien avulla). Tähän neuvontaan tai ohjaukseen sisältyy toimien suositteleminen mahdollisten nykyisten teollis- ja tekijänoikeusloukkausten ratkaisemiseksi ja tulevien loukkausten ehkäisemiseksi. IPR-arvoseteli ei kata virallisia täytäntöönpanotoimia, kuten kieltokirjeiden laatimista tai riita-asioiden vireillepanoa. Tämän lisävälineen avulla pk-yritykset voivat saada neuvontaa tai ohjausta esimerkiksi silloin, kun i) pk-yritys saa tietoonsa, että kolmas osapuoli on loukannut sen teollis- ja tekijänoikeuksia, ii) on olemassa riski siitä, että kolmas osapuoli syyttää pk-yritystä kolmannen osapuolen teollis- ja tekijänoikeuksien loukkaamisesta, tai iii) pk-yrityksen on tarpeen toteuttaa teollis- ja tekijänoikeuksiensa valvontaan liittyviä ennaltaehkäiseviä toimia.

(39) Maailmantalouden digitalisoituessa on kasvanut riski siitä, että julkistamatonta taitotietoa ja liiketoimintatietoa (liikesalaisuuksia) hankitaan, käytetään ja paljastetaan laittomasti kyberhyökkäysten avulla. Kyberhyökkäykset käsittävät myös taloudellisen toiminnan, jonka tarkoituksena on hankkia liikesalaisuuksia, jotka voisivat myöhemmin saada teollis- tai tekijänoikeussuojan. Pk-yritykset ovat alttiimpia kyberhyökkäyksille kuin suuret yritykset, koska niiden tietoisuus kyberturvallisuudesta on puutteellista ja koska niiden kyberturvallisuustoimenpiteet ovat riittämättömiä. Kyberhyökkäykset aiheuttavat pk-yrityksille myös vakavaa taloudellista haittaa ja heikentävät niiden yleistä kilpailukykyä. Kuten teollis- ja tekijänoikeuksia koskevassa vuoden 2020 toimintasuunnitelmassa ilmoitettiin, komissio valmistelee pk-yrityksille suunnattua tiedotusvälineistöä, joka auttaa niitä ehkäisemään liikesalaisuuksiin kohdistuvia kyberhyökkäyksiä ja reagoimaan niihin.

(40) Suurin osa Euroopan kansalaisista sanoo ymmärtävänsä hyvin teollis- ja tekijänoikeuksien käsitteen, ja merkittävä enemmistö (93 %) pitää teollis- ja tekijänoikeuksien suojelua tärkeänä. Euroopan kansalaiset ovat myös laajalti tietoisia väärentämisen kielteisistä vaikutuksista, ja suuri enemmistö (noin 80 %) eurooppalaisista katsoo, että teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaava toiminta i) tukee epäeettistä toimintaa ja rikollisjärjestöjä, ii) vaikuttaa yrityksiin ja uhkaa työpaikkoja ja iii) muodostaa uhan terveydelle, turvallisuudelle ja ympäristölle. Tästä huolimatta yli neljännes nuorista eurooppalaisista (15–24-vuotiaista) on tarkoituksellisesti ostanut ainakin yhden väärennetyn tuotteen verkosta ([35]), mikä osoittaa, että tarvitaan kohdennettuja toimia tämän suuntauksen kääntämiseksi, todisteiden keräämisen tehostamiseksi ja tietoisuuden lisäämiseksi terveys- ja turvallisuusriskeistä, joita väärennettyjen tuotteiden ostamiseen liittyy. Tähän liittyen EUIPO on perustanut jäsenvaltioiden opetusministeriöiden asiantuntijoista ja kansallisten teollis- ja tekijänoikeusvirastojen edustajista koostuvan verkoston, jonka tarkoituksena on saattaa yhteen asiaankuuluvat päätöksentekijät ja laatia yhteinen lähestymistapa teollis- ja tekijänoikeuksia koskevaan koulutukseen. Yksi tämän verkoston näkyvimmistä tuloksista on Ideas Powered @ School -hanke, jossa tuotetaan ja kootaan teollis- ja tekijänoikeuksia koskevaa koulutusmateriaalia.

([32]) Komission tiedonanto ”Web 4.0:aa ja virtuaalimaailmoja koskeva EU:n aloite: kärjessä kohti seuraavaa teknologista siirtymää” (COM (2023) 442, 11.7.2023).

([33]) Komission täytäntöönpanopäätöksen C(2023) 1119 liite II (yritysten, erityisesti pk-yritysten, kilpailukyvyn parantaminen ja niiden markkinoille pääsyn tukeminen).

([34]) IP Scan -asiantuntijat ovat jäsenvaltioiden teollis- ja tekijänoikeusvirastojen nimeämiä asiantuntijoita, joiden tehtävänä on antaa pk-yrityksille alustavaa neuvontaa siitä, miten teollis- ja tekijänoikeudet voidaan panna täytäntöön teollis- ja tekijänoikeuksien loukkaustapauksissa tai miten voidaan välttää muiden toimijoiden teollis- ja tekijänoikeuksien loukkaaminen.

([35]) EUIPO (2023), European citizens and intellectual property: Perception, awareness, and behaviour.

(41) Jotta toimivaltaiset viranomaiset, kuten tulliviranomaiset, poliisi ja syyttäjäviranomaiset, voisivat toimia tehokkaasti ja tuloksellisesti, niillä on oltava tarvittava perusteellinen tietämys teollis- ja tekijänoikeuksien suojaamisesta ja valvonnasta ja niiden on pysyttävä ajan tasalla alan viimeisimmistä suuntauksista ja teknologisesta kehityksestä. EUIPO ja Euroopan unionin lainvalvontakoulutusvirasto (CEPOL) ovat jo perustaneet tulli-, poliisi-, syyttäjä- ja markkinavalvontaviranomaisille suunnatun teollis- ja tekijänoikeuksia käsittelevän virtuaalikoulutuskeskuksen. EUIPO ja CEPOL ovat myös luoneet näille ryhmille räätälöityjä koulutusresursseja ja -materiaaleja. Lisäksi toimivaltaisille kansallisille viranomaisille voidaan jäsenvaltion pyynnöstä antaa teknistä tukea asetuksen (EU) 2021/240 mukaisesti.

(42) Väärennettyjen lääkkeiden kauppa EU:ssa on lisääntynyt viime vuosina ([36]), ja lääkkeet olivat vuonna 2020 EU:n ulkorajoilla seitsemänneksi eniten takavarikoitujen tuotteiden ryhmä. Väärennettyjä lääkkeitä mainostetaan ja myydään laajasti myös verkossa. Ne sisältävät usein myrkyllisiä, huonolaatuisia tai väärin annosteltuja ainesosia, joten niitä pidetään myös Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2001/83/EY ([37]) tarkoitettuina lääkevääreennöksinä. Kuluttajia olisi autettava tunnistamaan väärennettyjä lääkkeitä verkossa myyvät verkkosivustot. Huolimatta siitä, että direktiivissä 2001/83/EY on vuodesta 2011 lähtien vahvistettu säännöt yhteisestä tunnuksesta, jonka avulla kuluttajat voivat tunnistaa lailliset verkkoapteekit, kuluttajien tietoisuus on edelleen hyvin vähäistä tällä alalla.

(43) Teollis- ja tekijänoikeuksien suojasta ja valvonnasta kolmansissa maissa annetun komission kertomuksen ([38]) tarkoituksena on tiedottaa oikeudenhaltijoille, erityisesti pk-yrityksille, mahdollisista riskeistä, joita voi kohdistua niiden teollis- ja tekijänoikeuksiin, kun ne harjoittavat liiketoimintaa tietyissä EU:n ulkopuolisissa maissa. Näin yritykset voivat suunnitella liiketoimintastrategioita ja toimia, joilla ne voivat suojella aineettoman omaisuutensa, kuten teollis- ja tekijänoikeuksien, arvoa. Komissio on perustanut pk-yrityksille tarkoitettuja teollis- ja tekijänoikeuksien neuvontapalveluja Kiinaan, Latinalaiseen Amerikkaan, Kaakkois-Aasiaan, Intiaan ja Afrikkaan tukemaan EU:n yrityksiä, jotka pyrkivät suojaamaan ja valvomaan teollis- ja tekijänoikeuksiaan näillä alueilla. Nämä palvelut auttavat EU:n talouden toimijoita tutustumaan oikeudelliseen ympäristöön ennen liiketoiminnan aloittamista näillä alueilla.

(44) Komission säännöllisesti laatimassa väärennösten ja piratismin seurantalistassa annetaan esimerkkejä markkinapaikoista ja palveluntarjoajista, joiden ylläpitäjät tai omistajat sijaitsevat EU:n ulkopuolella ja joiden väitetään harjoittavan väärentämistä ja piratismia, helpottavan niitä tai hyötyvän niistä. Seurantalistan tarkoituksena on saada ylläpitäjät ja omistajat sekä toimivaltaiset kansalliset viranomaiset ja hallitukset toteuttamaan tarvittavat toimet teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden ja palvelujen saatavuuden vähentämiseksi näillä markkinoilla. Seurantalistan avulla pyritään myös lisäämään kuluttajien tietoisuutta ympäristö-, tuoteturvallisuus- ja muista riskeistä, joita mahdollisilta ongelmallisilta markkinapaikoilta ostamiseen voi liittyä. Seurantalista laaditaan yhteistyössä Europolin ja EUIPOn kanssa, joiden asiantuntemus erityisesti sosiaalisesta mediasta ja verkkoalustoista auttaa laatimaan perusteellisemman analyysin kolmansien maiden verkkopalveluissa tapahtuvaan piratismiin ja väärentämiseen liittyvistä suuntauksista ja haasteista sekä toteutetuista toimenpiteistä.

(45) EU:n ulkopuolisten vapaakauppa-alueiden määrän kasvu voi helpottaa väärennettyjen tai laittomasti valmistettujen tavaroiden myyntiä, koska vapaakauppa-alueilla saatetaan i) myöntää vapautuksia tulleista ja veroista, ii) soveltaa yksinkertaisempia hallinnollisia menettelyjä tai iii) sallia raaka-aineiden, koneiden, osien ja laitteiden tulliton tuonti. Jotkin talouden toimijat saattavat käyttää hyväkseen vapaakauppa-alueiden puutteellista valvontaa, riittämättömiä tarkastuksia ja läpinäkyvyyden puutetta harjoittaakseen teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavaa toimintaa. Tilanteen parantamiseksi Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) neuvosto antoi vuonna 2019 suosituksen ”Laittoman kaupan torjuminen: vapaakauppa-alueiden avoimuuden parantaminen”. Suositukseen sisältyy liite

([36]) EUIPOn ja OECD:n tutkimus lääkevääreennösten kaupasta (”Trade in counterfeit pharmaceutical products”).

([37]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/83/EY, annettu 6 päivänä marraskuuta 2001, ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä (EYVL L 311, 28.11.2001, s. 67, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/83/oj).

([38]) SWD(2023) 153 final (kertomus teollis- ja tekijänoikeuksien suojasta ja valvonnasta kolmansissa maissa).

puhtaiden vapaakauppa-alueiden käytännesäännöistä, joka sisältää suosituksia vapaakauppa-alueiden toimijoille siitä, miten laittomien tavaroiden saatavuutta vapaakauppa-alueilla voitaisiin vähentää. OECD:n suositus vahvistettiin myöhemmin neuvoston päätöksellä ([39]). EU:n oikeudenhaltijoiden ja kuluttajien edun mukaista on, että vapaakauppa-alueiden toimijat EU:ssa i) noudattavat puhtaiden vapaakauppa-alueiden käytännesääntöjä, ii) parantavat vapaakauppa-alueiden avoimuutta ja siten iii) auttavat vähentämään epäiltyjen teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden saatavuutta vapaakauppa-alueilla.

(46) On olennaisen tärkeää, että jäsenvaltiot ja sidosryhmät jakavat keskenään tietoja tämän suosituksen pohjalta toteutetuista jatkotoimista ja suosituksen täytäntöönpanosta. EUIPOn, jolla on keskeinen rooli EU:n pyrkimyksissä torjua väärennöksiä ja tehostaa teollis- ja tekijänoikeuksien valvontaa, olisi tuettava tämän suosituksen levittämistä, täytäntöönpanoa ja seurantaa. EUIPOn olisi laajan asiantuntemuksensa ja julkisen ja yksityisen sektorin edustajien verkostonsa avulla pyrittävä auttamaan tietojen keräämisessä, hyvien käytäntöjen seurannassa ja yhteydenpidossa verkostonsa kanssa, jotta voidaan lisätä rajat ylittävää lainvalvontayhteistyötä kaikkien asiaankuuluvien sidosryhmien välillä. Koska vaihtoehtoinen riidanratkaisu tarjoaa yksinkertaisen, nopean ja edullisen keinon ratkaista teollis- ja tekijänoikeusriitoja tuomioistuinten ulkopuolella, sen käyttöä on laajennettava ja edistettävä. EUIPOn sovittelukeskus voisi hoitaa vaihtoehtoiseen riidanratkaisuun liittyvät tehtävät tehokkaasti.

(47) Jotta voidaan varmistaa, että luonnollisten henkilöiden perusoikeus suojeluun henkilötietojensa käsittelyssä ja henkilötietojen vapaa liikkuvuus toteutuvat, tämän suosituksen noudattamiseksi toteutettaviin toimenpiteisiin liittyvässä henkilötietojen käsittelyssä olisi kaikilta osin noudatettava tietosuojaa koskevia sääntöjä, erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679 ([40]) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä (EU) 2016/680 ([41]), ja toimivaltaisten valvontaviranomaisten olisi sitä valvottava.

(48) Tässä suosituksessa kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet. Erityisesti tässä suosituksessa pyritään varmistamaan, että perusoikeuskirjan 8, 11, 16, 17, 47 ja 49 artiklaa noudatetaan kaikilta osin.

(49) Koska tämä suositus, asetus (EU) 2022/2065 ja suositus (EU) 2023/1018 täydentävät toisiaan, tämän suosituksen vaikutuksia olisi arvioitava, ottaen asianmukaisesti huomioon EUIPOn havainnot, viimeistään kolmen vuoden kuluttua tämän suosituksen antamisesta,

ON ANTANUT TÄMÄN SUOSITUKSEN:

1 LUKU

YLEISET MÄÄRÄYKSET

TARKOITUS

1) Tällä suosituksella kannustetaan jäsenvaltioita, toimivaltaiset kansalliset viranomaiset mukaan lukien, sekä oikeudenhaltijoita ja muita talouden toimijoita, kuten välityspalvelujen tarjoajia, toteuttamaan tehokkaita, asianmukaisia ja oikeasuhteisia toimenpiteitä teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavan toiminnan torjumiseksi sekä verkkoympäristössä että sen ulkopuolella tämän suosituksen mukaisesti. Jäsenvaltioiden olisi tämän suosituksen mukaisia toimia toteuttaessaan varmistettava, että unionin oikeuden ja erityisesti perusoikeuskirjan 52 artiklan mukaisia oikeuksia ja velvoitteita noudatetaan.

([39]) COM(2019) 294 final.

([40]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

([41]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/680, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäätöksen 2008/977/YOS kumoamisesta (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 89, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/680/oj).

2) Tässä suosituksessa muistutetaan jäsenvaltioiden, oikeudenhaltijoiden, välityspalvelujen tarjoajien ja niiden palvelujen vastaanottajien velvollisuuksista, jotka perustuvat unionin lainsäädäntöön, erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiveihin 98/44/EY ([42]), 98/71/EY ([43]), 2000/31/EY ([44]), 2001/29/EY, 2002/58/EY ([45]), 2004/48/EY, (EU) 2015/2436 ([46]) ja (EU) 2019/790 ([47]) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksiin (EY) N:o 1610/96 ([48]), (EY) N:o 469/2009 ([49]), (EU) N:o 608/2013, (EU) 2017/1001 ([50]) ja (EU) 2022/2065.

3) Tässä suosituksessa ei suositella toimia, jotka kuuluvat unionin oikeuden sitovien säännösten soveltamisalaan, eikä siinä pyritä tulkitsemaan kyseisiä sitovia säännöksiä. Jos suosituksen ja unionin oikeuden sitovan säännöksen välillä on ristiriita tai päällekkäisyyttä, sovelletaan unionin oikeuden sitovaa säännöstä.

4) Suositusta ei sovelleta lailliseen kauppaan, mukaan lukien seuraavat tapaukset:

   a) kun asiaankuuluvat oikeudet sammuvat direktiivin (EU) 2015/2436 15 artiklan, asetuksen (EU) 2017/1001 15 artiklan, direktiivin 98/71/EY 15 artiklan, asetuksen (EY) N:o 6/2002 21 artiklan, direktiivin 2001/29/EY, direktiivin (EU) 2019/790 ja direktiivin 2004/48/EY mukaisesti;

   b) mikä tahansa sisällön laillinen käyttö, kuten tekijänoikeudella suojatun sisällön käyttö rajoitusten ja poikkeusten mukaisesti.

MÄÄRITELMÄT

5) Tässä suosituksessa tarkoitetaan:

   a) 'teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavalla toiminnalla' muun muassa sellaisten väärennettyjen tavaroiden valmistusta, myynninedistämistä, myyntiä tai jakelua, joihin liittyy tavaramerkkiä, patenttia tai maantieteellistä merkintää loukkaava teko, taikka sellaisten laittomasti valmistettujen tavaroiden tai sisällön valmistusta, myynninedistämistä, myyntiä tai jakelua, joihin liittyy mallia tai tekijänoikeutta loukkaava teko, mukaan lukien niihin liittyvät palvelut, kun tämä toiminta toteutetaan kaupallisessa laajuudessa eli suoran tai välillisen taloudellisen tai kaupallisen edun tavoittelemiseksi;

   b) 'talouden toimijoilla' valmistajia, valtuutettuja edustajia, maahantuojia, jakelijoita, huolintapalvelujen tarjoajia tai muita luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, mukaan lukien oikeudenhaltijat ja välityspalvelujen tarjoajat;

([42]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/44/EY, annettu 6 päivänä heinäkuuta 1998, bioteknologian keksintöjen oikeudellisesta suojasta (EYVL L 213, 30.7.1998, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1998/44/oj).

([43]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/71/EY, annettu 13 päivänä lokakuuta 1998, mallien oikeudellisesta suojasta (EYVL L 289, 28.10.1998, s. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1998/71/oj).

([44]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/31/EY, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2000, tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista ("Direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä") (EYVL L 178, 17.7.2000, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/31/oj).

([45]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/58/EY, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2002, henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla (sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi) (EYVL L 201, 31.7.2002, s. 37, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2002/58/oj).

([46]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/2436, annettu 16 päivänä joulukuuta 2015, jäsenvaltioiden tavaramerkkilainsäädännön lähentämisestä (uudelleenlaadittu) (EUVL L 336, 23.12.2015, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2015/2436/oj).

([47]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/790, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019, tekijänoikeudesta ja lähioikeuksista digitaalisilla sisämarkkinoilla ja direktiivien 96/9/EY ja 2001/29/EY muuttamisesta (EUVL L 130, 17.5.2019, s. 92, ELI: ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/790/oj).

([48]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1610/96, annettu 23 päivänä heinäkuuta 1996, kasvinsuojeluaineiden lisäsuojatodistuksen käyttöön ottamisesta (EYVL L 198, 8.8.1996, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/1610/oj).

([49]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 469/2009, annettu 6 päivänä toukokuuta 2009, lääkkeiden lisäsuojatodistuksesta (Kodifioitu toisinto) (EUVL L 152, 16.6.2009, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/469/oj).

([50]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/1001, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2017, Euroopan unionin tavaramerkistä (kodifikaatio) (EUVL L 154, 16.6.2017, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1001/oj).

c) ’välityspalvelujen tarjoajalla’ talouden toimijaa, joka tarjoaa palveluja, joita yksi tai useampi henkilö voi käyttää teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavaan toimintaan, mutta jolla ei välttämättä ole erityistä, esimerkiksi sopimuksen kautta syntyvää suhdetta kyseisiin henkilöihin; näihin palveluihin voi tapauksen mukaan sisältyä esimerkiksi kuljetus- ja logistiikkapalvelujen tarjoajien, maksupalveluntarjoajien, sosiaalisen median palveluntarjoajien ja verkkotunnusten tarjoajien tarjoamia palveluja ([51]);

d) ’sosiaalisen median palveluntarjoajalla’ välityspalvelujen tarjoajaa, joka tarjoaa käyttäjille mahdollisuuden luoda tai jakaa sisältöä ja tietoa tai olla vuorovaikutuksessa muiden käyttäjien kanssa verkossa;

e) ’kuljetus- ja logistiikkapalvelujen tarjoajalla’ välittäjää, joka järjestää ja/tai suorittaa tavaroiden kuljetuksen lähtöpaikasta, esimerkiksi lähettäjältä, määräpaikkaan, esimerkiksi vastaanottajalle, laivalla, proomulla, maantie-, rautatie- tai lentorahtina tai muulla kuljetusvälineellä;

f) ’toimivaltaisilla viranomaisilla’ viranomaisia, joilla on teollis- ja tekijänoikeuksien tutkintaan ja/tai valvontaan liittyvää toimivaltaa kansallisella tai EU:n tasolla.

2 LUKU

YHTEISTYÖN, KOORDINOINNIN JA TIEDONVAIHDON EDISTÄMINEN INNOVAATIOIDEN JA INVESTOINTIEN SUOJAAMISEKSI

Edistetään yhteistyötä vapaaehtoisten välineiden avulla

6) Oikeudenhaltijoita ja välityspalvelujen tarjoajia kannustetaan:

a) osallistumaan EU:n tai kansallisiin vapaaehtoisiin yhteistyön välineisiin, kuten väärentämistä ja mainontaa koskeviin yhteisymmärryspöytäkirjoihin;

b) osallistumaan väärentämistä ja mainontaa koskevien yhteisymmärryspöytäkirjojen uudistamisprosessiin ja noudattamaan uudistettuja yhteisymmärryspöytäkirjoja, kun ne on otettu käyttöön.

7) Jäsenvaltioita kannustetaan edistämään talouden toimijoiden, kuten välityspalvelujen tarjoajien, mukaan lukien verkkokaupan markkinapaikat, kuljetus- ja logistiikkapalvelujen tarjoajat, maksupalveluntarjoajat, sosiaalisen median palveluntarjoajat, verkkotunnusten tarjoajat ja verkkomainonnan alan sidosryhmät, osallistumista näihin vapaaehtoisiin yhteistyön välineisiin sekä väärentämistä ja mainontaa koskevien yhteisymmärryspöytäkirjojen uudistamiseen, myös niiden mahdolliseen muuntamiseen asetuksen (EU) 2022/2065 45 ja 46 artiklan mukaisiksi käytännesäännöiksi.

Vahvistetaan väärennöksiä koskevan yhteisymmärryspöytäkirjan allekirjoittajien asema ”luotettuina ilmoittajina”

8) Oikeudenhaltijoita ja heidän edustajiaan, jotka ovat allekirjoittaneet väärentämistä koskevan yhteisymmärryspöytäkirjan, kannustetaan hakemaan luotetun ilmoittajan asemaa, jotta he voivat hyötyä asetuksessa (EU) 2022/2065 säädetystä erityiskohtelusta luotetun ilmoittajan toimittamien ilmoitusten osalta, sikäli kuin ne täyttävät asetuksen (EU) 2022/2065 22 artiklan 2 kohdassa säädetyt vaatimukset.

Kuljetus- ja logistiikkapalvelujen tarjoajat: estetään palvelujen väärinkäyttö teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavaan toimintaan

9) Jotta estetään palvelujen väärinkäyttö teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavaan toimintaan – sekä EU:hun tuotavien tavaroiden osalta että EU:n sisäisessä kaupassa – kuljetus- ja logistiikkapalvelujen tarjoajia, joilla on suora sopimussuhde lähettäjään tai vastaanottajaan, kannustetaan panemaan täytäntöön seuraavat hyvät käytännöt, noudattaen kuitenkin kaikilta osin unionin lainsäädäntöä, myös henkilötietojen käsittelyssä:

a) palvelun ehdoissa ilmoitetaan selvästi:

1) missä olosuhteissa palveluntarjoajalla on sovellettavien lakien ja asetusten mukaisesti oikeus avata ja tarkastaa lähetys sen arvioimiseksi, sisältääkö lähetys teollis- tai tekijänoikeuksia loukkaavia tavaroita;

([51]) Ks. unionin tuomioistuimen tuomio (kolmas jaosto) 27.3.2014, UPC Telekabel Wien, C-314/12, ECLI:EU:C:2014:192, 32 ja 35 kohta, ja unionin tuomioistuimen tuomio 7.7.2016, Tommy Hilfiger Licensing ym., C-494/15, ECLI:EU:C:2016:528, 23 kohta.

2) menettely, jolla tavaroiden vastaanottajalle tai omistajalle ilmoitetaan kyseisen arvioinnin tuloksesta kaikissa olosuhteissa riippumatta siitä, löytyykö teollis- tai tekijänoikeuksia loukkaavista tavaroista todisteita;

3) lähetyksen vastaanottajan tai omistajan saatavilla olevat oikeussuojakeinot ja korvaukset, kun lähetys avataan eikä teollis- tai tekijänoikeuksia loukkaavista tavaroista löydy todisteita;

b) käytössä on järjestelmä lähetyksiin liittyvien tietojen todentamiseksi, jotta tulliviranomaisille voidaan toimittaa niiden pyynnöstä luotettavat saapumista edeltävät tiedot, mikä edistää tullin tehokasta riskinarviointia teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavaa toimintaa vastaan. Tällaisen todentamisen olisi sisällettävä mahdollisuuksien mukaan seuraavat osatekijät:

1) toimitettujen yritystietojen tarkistaminen, sikäli kuin ne ovat julkisesti ja maksutta saatavilla;

2) lähettäjän ja vastaanottajan tietojen vertaaminen julkisesti ja maksutta saatavilla oleviin tietoihin, mikä tukee laittomien tavaroiden ja mahdollisten teollis- ja tekijänoikeuksien loukkausten havaitsemista.

Maksupalveluntarjoajat: estetään palvelujen väärinkäyttö teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavaan toimintaan

10) Jotta estetään palvelujen väärinkäyttö teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavaan toimintaan, maksupalveluntarjoajia kannustetaan panemaan täytäntöön seuraavat hyvät käytännöt:

a) palvelun ehdoissa ilmoitetaan selvästi, että kaikki havainnot, myös toimivaltaisten viranomaisten tekemät havainnot, maksupalvelujen käytöstä teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavaan toimintaan ovat peruste myyjän kanssa tehdyn sopimuksen keskeyttämiselle tai irtisanomiselle;

b) käytössä on ilmoitusmekanismi, jonka avulla maksupalveluja käyttävät oikeudenhaltijat voivat ilmoittaa teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavasta toiminnasta;

c) mikäli se on teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa, käytössä on tietojärjestelmä, jonka avulla voidaan tunnistaa teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavaan toimintaan osallistuvat toimijat eri maksupalveluissa, kun yksi maksupalveluntarjoaja on irtisanonut sopimuksen tällaisen toimijan kanssa teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavan toiminnan takia;

d) muiden maksupalveluntarjoajien kanssa vaihdetaan tietoja teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavan toiminnan suuntauksista, ja käytössä on erityisiä toimenpiteitä, joilla torjutaan palvelujen toistuvaa väärinkäyttöä, erityisesti silloin, kun toimivaltainen viranomainen on todennut, että palveluja on käytetty teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavaan toimintaan.

11) Kaikessa henkilötietojen käsittelyssä on noudatettava täysin unionin lainsäädäntöä. Tämä suositus ei saa johtaa siihen, että maksupalveluntarjoajilta edellytetään järjestelmää, jolla suodatetaan kaikki niiden palvelujen kautta kulkevat maksut kaikkien asiakkaiden osalta.

Sosiaalisen median palveluntarjoajat: estetään palvelujen väärinkäyttö teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavaan toimintaan

12) Jotta voidaan estää palvelujen väärinkäyttö teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavaan toimintaan, sosiaalisen median palveluntarjoajia kannustetaan panemaan täytäntöön seuraavat hyvät käytännöt:

a) tuetaan oikeudenhaltijoita, erityisesti tavaramerkin haltijoita, ja toimivaltaisia viranomaisia niiden pyrkimyksissä torjua tavaramerkkien laitonta käyttöä sosiaalisen median tilien nimissä, erityisesti yksityisessä viestinnässä ja suljetuissa ryhmissä, muun muassa tarjoamalla todennettuja tilejä tavaramerkin haltijoille;

b) otetaan käyttöön asianmukaiset järjestelmät, joiden avulla voidaan tunnistaa luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt, joiden väitetään käyttävän palveluja väärin teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavaan toimintaan, ja ryhtyä toimiin niitä vastaan;

c) otetaan käyttöön käytännöt, joilla sosiaalisen median ryhmien hallinnoijia voidaan tiedottaa riskistä, että sosiaalisen median käyttäjät saattavat yksityisessä viestinnässä tai suljetuissa ryhmissä harjoittaa teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavaa toimintaa.

13) Kaikessa henkilötietojen käsittelyssä on noudatettava täysin unionin lainsäädäntöä. Tämä suositus ei saa millään tavoin vaikuttaa palvelun lailliseen käyttöön, eikä se saa johtaa siihen, että sosiaalisen median tarjoajat toteuttavat toimenpiteitä, jotka vaikuttavat palvelujen käyttäjien sananvapauteen tai tiedonvälityksen vapauteen.

Verkkotunnusten tarjoajat: varmistetaan teollis- ja tekijänoikeuksien suoja verkkotunnusjärjestelmässä

14) EU:hun sijoittautuneita ja/tai EU:ssa palveluja tarjoavia aluetunnusrekistereitä ja verkkotunnusten rekisteröintipalveluja tarjoavia toimijoita kannustetaan panemaan täytäntöön seuraavat hyvät käytännöt:

a) palvelun ehdoissa määrätään, että jos toimivaltaiset viranomaiset toteavat verkkotunnuksen nimen tai käytön loukkaavan teollis- ja tekijänoikeuksia, se voi johtaa verkkotunnuksen rekisteröinnin peruuttamiseen ja/tai verkkotunnuksen jakamisen keskeyttämiseen ja poistamiseen;

b) rekisteröijille annetaan rekisteröintiprosessin aikana linkkejä julkisesti saatavilla oleviin ja verkossa haettavissa oleviin teollis- ja tekijänoikeusrekistereihin, jotta rekisteröijät voivat tarkistaa, ettei niiden verkkotunnus ole ristiriidassa rekisteröityjen teollis- ja tekijänoikeuksien kanssa. Tähän liittyen EU:hun sijoittautuneita ja/tai EU:ssa palveluja tarjoavia aluetunnusrekistereitä kannustetaan tekemään yhteistyötä EUIPOn kanssa vapaaehtoisten sopimusten pohjalta, jotta EUIPOn ja EURidin ylläpitämä EU:n tavaramerkkejä ja.eu-aluetunnusta koskeva nykyinen tieto- ja hälytysjärjestelmä voitaisiin toisintaa niiden hallinnoimia aluetunnuksia varten, ja laajentaa ne kattamaan myös rekisteröidyt maantieteelliset merkinnät;

c) käytössä on verkkotunnusten rekisteröintitietojen todentamismenettelyt, jotka perustuvat esimerkiksi sähköisiin tunnistamisratkaisuihin ja/tai julkisesti saatavilla oleviin rekistereihin, kuten siviili- ja kaupparekistereihin, jotta rekisteröijän henkilöllisyys voidaan todentaa tietosuojavaatimuksia täysin noudattaen;

d) toteutetaan vapaaehtoisia toimenpiteitä olemassa olevien verkkotunnusten virheellisten rekisteröintitietojen havaitsemiseksi, ja annetaan rekisteröijille kohtuullinen aika oikaista tai täydentää tällaiset tiedot ennen kuin niille ilmoitetaan verkkotunnuksen jakamisen keskeyttämisestä.

15) Kun EU:hun sijoittautuneelle ja/tai EU:ssa palveluja tarjoavalle aluetunnusrekisterille tai verkkotunnusten rekisteröintipalveluja tarjoavalle toimijalle esitetään pyyntö päästä henkilötietoihin kuuluviin verkkotunnusten rekisteröintitietoihin, niiden olisi tunnustettava pääsyä oikeutetusti pyytäviksi kaikki luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, jotka esittävät pyynnön direktiivin 2004/48/EY nojalla.

16) Ottaen huomioon maatalouden maantieteellisten merkintöjen järjestelmän tarkistamisen ja uuden käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen järjestelmän, jota sovelletaan kaikilta osin joulukuusta 2025 alkaen ([52]), EUIPOa kehotetaan laajentamaan nykyistä tiedotus- ja hälytysjärjestelmää kattamaan myös maantieteelliset merkinnät.

17) Rekisteröijillä olisi oltava oikeus hakea muutosta rekisteröimänsä verkkotunnuksen voimassaolon keskeyttämiseen tai peruuttamiseen.

18) Kaikessa henkilötietojen käsittelyssä on noudatettava täysin unionin lainsäädäntöä.

Nimetään yksi yhteyspiste teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen valvontaa varten

19) Toimivaltaisia viranomaisia, oikeudenhaltijoita ja välityspalvelujen tarjoajia kehotetaan nimeämään yksi yhteyspiste teollis- ja tekijänoikeuksien valvontaa varten ja ilmoittamaan siitä selkeästi verkkosivustollaan ja muissa asiaankuuluvissa viestintäkanavissa. Teollis- ja tekijänoikeuksien valvontaa varten nimetty yhteyspiste olisi suositeltavaa jakaa myös IPEP-alustalla.

([52]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/2411, annettu 18 päivänä lokakuuta 2023, käsityö- ja teollisuustuotteiden maantieteellisten merkintöjen suojasta ja asetusten (EU) 2017/1001 ja (EU) 2019/1753 muuttamisesta (EUVL L, 2023/2411, 27.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2411/oj).

Edistetään nykyisten välineiden käyttöä yhteistyön ja tietojenvaihdon helpottamiseksi

20) Jäsenvaltioita kannustetaan edistämään sellaisten teknisten välineiden käyttöä, joilla helpotetaan koordinointia, tiedonvaihtoa ja viestintää oikeudenhaltijoiden ja toimivaltaisten viranomaisten välillä, seuraavasti:

a) edistetään IPEP-alustan käyttöä suojattuun tiedonvaihtoon, myös oikeudenhaltijoiden mahdollisuutta toimittaa sähköisiä toimenpidehakemuksia (e-AFA) kaupan alan toimijoiden portaalin kautta, joka voi olla joko IPEP-alustalla oleva COPIS-järjestelmää ([53]) koskeva kaupan alan toimijoiden portaali tai jokin jäsenvaltioiden kehittämistä kansallisista portaaleista;

b) kannustetaan markkinavalvontaviranomaisia käyttämään ICSMS-järjestelmää ja kaikkia toimivaltaisia viranomaisia käyttämään EU Safety Gate -järjestelmää, jonka avulla ilmoitetaan ja tiedotetaan mahdollisista väärennetyistä tai laittomasti valmistetuista tuotteista;

c) kehotetaan kansallisia oikeuslaitoksia tutustumaan EUIPOn perustamaan keskeisten täytäntöönpanotuomioiden kokoelmaan.

21) Jos asiaankuuluvat toimivaltaiset viranomaiset, myös markkinavalvontaviranomaiset, eivät käytä näitä välineitä riittävästi, jäsenvaltioita kehotetaan osoittamaan tarvittavat henkilö- ja tekniset resurssit edellä mainittujen välineiden käytön lisäämiseksi.

22) EUIPOa kannustetaan etsimään uusia yhteistyökumppaneita IPEP-alustan puitteissa tapahtuvaa tiedonvaihtoa varten, myös välittäjiä, kuten maksupalveluntarjoajia.

Edistetään tehokasta tiedonvaihtoa kaikkien arvoketjun toimijoiden välillä

23) Jäsenvaltioita kehotetaan jakamaan tietoja ja dataa uusista väärentämisen ja piratismin suuntauksista, takavarikoinneista, riskinarvioinneista, verkkosivustoista, joiden toimivaltaiset viranomaiset ovat todenneet harjoittavan teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavaa toimintaa (loukkaavat sivustot), ja hyvistä käytännöistä teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavan toiminnan torjumiseksi, kuten unionin lainsäädännössä säädetään. Niiden olisi jaettava nämä tiedot myös alalla toimivien EU:n elinten, kuten OLAFin, Europolin, EUIPOn ja komission, kanssa hyödyntäen mahdollisuuksien mukaan kaikkia käytettävissä olevia oikeudellisia ja teknisiä välineitä.

24) Talouden toimijoita kehotetaan jakamaan tietoja toimivaltaisten viranomaisten kanssa unionin lainsäädännön mukaisesti, mukaan lukien tiedot teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavan toiminnan alkuperästä ja jakelukanavista sekä väitettyjen oikeudenloukkaajien taktiikoista ja käyttäytymisestä. Niitä kannustetaan myös tutkimaan uusia tapoja jakaa tietoa henkilöistä, jotka toistuvasti harjoittavat teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavaa toimintaa verkossa tai sen ulkopuolella.

25) Asiaankuuluvia toimivaltaisia viranomaisia kehotetaan vaihtamaan ja jakamaan joko oma-aloitteisesti tai erityisestä pyynnöstä kaikkia strategisia ja teknisiä tietoja kansallisella ja EU:n tasolla viranomaisten riskianalyysien parantamiseksi ja tietämyksen lisäämiseksi niiden käyttöön asetettujen välineiden ([54]) avulla.

26) Asiaankuuluvia EU:n elimiä ja toimivaltaisia viranomaisia kannustetaan tutkimaan mahdollisuutta saattaa riskianalyysijärjestelmänsä ja muut tietojärjestelmänsä julkisesti saataville ja yhteentoimiviksi, jotta voitaisiin selvittää mahdollisia yhteneväisyyksiä aiempien teollis- ja tekijänoikeusloukkausten ja -rikosten kanssa. EUIPOa kehotetaan tukemaan tiedonkeruuta, tiedonhakuja sekä koontinäkymien luomista ja käyttöä teollis- ja tekijänoikeuksien valvontaa ja tiedonvaihtoa käsittelevän teknisen työryhmän työn avulla.

([53]) COPIS (väärennösten ja piratismin vastainen tietojärjestelmä) on EU:n tietokanta, jonka komissio on perustanut asetuksen (EU) N:o 608/2013 mukaisesti ja jonka avulla tulliviranomaiset voivat täyttää kyseisestä asetuksesta johtuvat oikeudelliset velvoitteensa käsittelemällä, tallentamalla ja hallinnoimalla toimenpidehakemuksia ja loukkauksia koskevia tietoja, jotka sisältävät asiaankuuluvat tiedot tavaroista, joiden luovutus on keskeytetty tai jotka on otettu haltuun.

([54]) Esimerkiksi seuraavilla välineillä: COPIS-järjestelmä, josta säädetään teollis- ja tekijänoikeuksien rajatoimenpiteitä koskevassa asetuksessa (EU) N:o 608/2013; tullitietojärjestelmä, josta säädetään jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta sekä jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten ja komission yhteistyöstä tulli- ja maatalousasioita koskevan lainsäädännön moitteettoman soveltamisen varmistamiseksi annetussa asetuksessa (EY) N:o 515/97; tullitietojärjestelmä+, josta säädetään tietotekniikan käytöstä tullialalla tehdyssä neuvoston puitepäätöksessä 2009/917/YOS; Europolin tietojärjestelmä ja data-analyysiportaali, josta säädetään Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirastosta (Europol) annetussa asetuksessa (EU) 2016/794.

27) EUIPOn ja EU:n eri lainvalvontaelinten, kuten Europolin, OLAFin, Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön viraston (Eurojust), Euroopan raja- ja merivartioviraston (Frontex) ja CEPOLin, välistä yhteistyötä olisi jatkettava teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavan toiminnan torjunnan tukemiseksi ja tehostamiseksi. EUIPOn olisi osallistuttava verkoston vahvistamiseen ja tuettava sitä. Tietojenvaihdossa kaikkien niiden toimijoiden välillä, jota teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaava toiminta koskee, on noudatettava unionin lainsäädäntöä, myös kilpailusääntöjä, sekä periaatteita, jotka on vahvistettu suuntaviivoissa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan soveltamiselle horisontaalisiin yhteistyösopimuksiin ([55]), erityisesti periaatteita, jotka koskevat tietojenvaihtoa ja henkilötietojen käsittelyä, oikeutta yksityisyyteen ja elinkeinotoimintaan sekä oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin.

Parannetaan markkinavalvontaviranomaisten osallistumista väärennösten torjuntaan

28) Jäsenvaltioita kannustetaan antamaan markkinavalvontaviranomaisille tarvittavat taidot ja resurssit teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavan toiminnan seuraamiseksi tutkimusten yhteydessä.

29) Jäsenvaltioita kannustetaan edistämään parempaa koordinointia ja yhteistyötä markkinavalvontaviranomaisten ja muiden teollis- ja tekijänoikeuksien valvontaviranomaisten välillä esimerkiksi edellyttämällä tiedonvaihdon ja koordinoinnin lisäämistä teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavaan toiminnan torjuntatoimissa. EUIPOa kehotetaan tukemaan tätä yhteistyötä muun muassa tiedonvaihtovälineitä koskevalla koulutuksella, toteuttamalla yhteisiä toimia väärennösten havaitsemiseksi ja keräämällä lisää näyttöä väärennettyjen tuotteiden aiheuttamista terveys- ja turvallisuusriskeistä.

3 LUKU

TEOLLIS- JA TEKIJÄNOIKEUKSIEN VALVONTAMENETTELYJEN EDISTÄMINEN

Edistetään vaihtoehtoisten riidanratkaisumenettelyjen käyttöä

30) Sovittelumenettelyjä tarjoavia kansallisia teollis- ja tekijänoikeusvirastoja ja muita vaihtoehtoisten riidanratkaisumenettelyjen tarjoajia kannustetaan tarjoamaan sovittelupalveluja myös sellaisissa teollis- ja tekijänoikeuksiin liittyvissä riidoissa, joissa ei ole kyse rekisteröinti- tai väitemenettelyistä.

31) EU:hun sijoittautuneita ja/tai EU:ssa palveluja tarjoavia aluetunnusrekistereitä kannustetaan ottamaan käyttöön vaihtoehtoinen riidanratkaisumenettely teollis- ja tekijänoikeuksiin vetoamista varten. Menettelyssä olisi:

a) otettava huomioon alan kansainväliset hyvät käytännöt ja erityisesti Maailman henkisen omaisuuden järjestön soveltuvat suositukset sen varmistamiseksi, että rekisteröinnillä keinottelua ja rekisteröinnin väärinkäyttöä vältetään mahdollisuuksien mukaan;

b) noudatettava yhdenmukaisia menettelysääntöjä, jotka ovat samankaltaisia kuin ICANN:n UDRP-riidanratkaisumenetelmän (Uniform Domain-Name Dispute Resolution Policy) säännöt.

32) Kun vaihtoehtoinen riidanratkaisumenettely on päättynyt oikeudenhaltijan hyväksi ratkaisulla, jota voidaan pitää lopullisena tai johon ei voida hakea muutosta, rekisterin olisi joko suljettava verkkotunnus tai siirrettävä se pyynnöstä voittaneelle osapuolelle.

33) Kaikkien vaihtoehtoisten riidanratkaisumenettelyjen olisi oltava sovellettavan unionin tai kansallisen lainsäädännön mukaisia, myös henkilötietojen käsittelyn, yksityisyyttä ja liiketoiminnan harjoittamista koskevien oikeuksien sekä tehokkaita oikeussuojakeinoja koskevan oikeuden osalta.

Edistetään dynaamisten kieltojen käyttöä

34) Jäsenvaltioita kannustetaan säätämään mahdollisuudesta hakea oikeudenloukkaajaa tai yksittäistä välityspalvelujen tarjoajaa vastaan kieltoa, joka voidaan ulottaa kattamaan myös sellainen teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaava toiminta, jota ei ole vielä yksilöity kiellon hakemishetkellä, mutta jonka olosuhteet ovat hyvin samankaltaiset kuin ne, jotka ovat väitetyn teollis- ja tekijänoikeuksien loukkauksen taustalla.

([55]) Komission tiedonanto – Suuntaviivat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan soveltamiselle horisontaalisiin yhteistyösopimuksiin (EUVL C 259, 21.7.2023, s. 1).

35) Talouden toimijoita kehotetaan kehittämään ja käyttämään edelleen teknisiä ratkaisuja, joilla voidaan tunnistaa tapaukset, joissa samat luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt loukkaavat toistuvasti samoja teollis- ja tekijänoikeuksia samoin keinoin, kuten peilaamalla verkkosivustoja, käyttämällä tavaramerkin hallitsevaa osaa verkossa tai sen ulkopuolella tai säilyttämällä väärennettyjä tavaroita toistuvasti samassa varastossa.

36) Ottaessaan käyttöön tai soveltaessaan kieltomääräyksiä koskevia sääntöjä, jäsenvaltioita kehotetaan ottamaan huomioon, että kieltomääräyksessä esitetyt toimenpiteet eivät saisi muodostaa kohtuutonta rasitetta kiellon saajille.

37) Jäsenvaltioita kehotetaan säätämään, että kiellon kesto ei saisi ylittää sitä, mikä on tarpeen oikeudenhaltijoiden tehokkaan suojelun varmistamiseksi.

38) Kieltomenettelyn olisi oltava sovellettavan unionin tai kansallisen lainsäädännön mukainen, myös henkilötietojen käsittelyn, yksityisyyttä ja liiketoiminnan harjoittamista koskevien oikeuksien sekä tehokkaita oikeussuojakeinoja koskevan oikeuden osalta.

Varmistetaan tiedonsaantioikeus teollis- ja tekijänoikeuksien valvontaa varten

39) Jäsenvaltioita kannustetaan säätämään mahdollisuudesta, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat oikeudenkäynnin yhteydessä kantajan perustellusta ja oikeasuhteisesta pyynnöstä määrätä esitettäväksi merkitykselliset tiedot, jotta voidaan tehokkaasti torjua sellaisia teollis- ja tekijänoikeuksien loukkauksia, joita ei ole toteutettu kaupallisessa laajuudessa. Tätä varten merkitykselliset tiedot voisivat koostua samoista tiedoista, joita voidaan pyytää direktiivin 2004/48/EY 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti, mukaan lukien väitettyjen oikeudenloukkaajien tai väitettyyn loukkaavaan toimintaan osallistuneiden henkilöiden sähköpostiosoitteet, puhelinnumerot ja IP-osoitteet.

40) Jäsenvaltioita kehotetaan varmistamaan, että direktiivin 2004/48/EY 8 artiklan mukaisen tietopyynnön osalta riittää, että toimivaltaiselle tuomioistuimelle toimitetaan kaikki kohtuudella saatavilla olevat todisteet, jotka osoittavat riittävällä varmuudella, että pyynnön esittäjä on oikeudenhaltija.

41) Tietojen, joihin voi sisältyä myös henkilötietoja, jakaminen on äärimmäisen tärkeää, jotta teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavaa toimintaa voidaan torjua tehokkaasti ja tuloksellisesti. Jotta oikeudenhaltijat voisivat käynnistää oikeudenmukaisia ja tasapuolisia siviilioikeudellisia täytäntöönpanomenettelyjä teollis- ja tekijänoikeuksien loukkaajia vastaan, talouden toimijoita olisi kannustettava jakamaan siviilioikeudellista täytäntöönpanoa varten tarvittavat tiedot ja todisteet oikeudenhaltijoiden kanssa. Lisäksi talouden toimijoita kannustetaan ottamaan huomioon seuraavat seikat:

   a) rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen intressi saada sellaisen henkilön, jonka väitetään vahingoittaneen hänen omaisuuttaan, henkilötiedot, jotta kyseistä henkilöä vastaan voidaan nostaa vahingonkorvauskanne tai jotta saatavat voidaan periä asianmukaisesti, voi muodostaa asetuksen (EU) 2016/679 6 artiklan 1 kohdan f alakohdan mukaisen oikeutetun edun;

   b) kansallisten tietosuojaviranomaisten päätöskäytäntö ja Euroopan tietosuojaneuvoston asiaa koskevat ohjeet.

Varmistetaan asianmukaisten vahingonkorvausten myöntäminen

42) Jäsenvaltioita kannustetaan varmistamaan, että teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa täytäntöönpanomenettelyissä oikeudenhaltija voi saada korvauksen, joka vastaa tälle koitunutta tosiasiallista vahinkoa, käyttämällä vahingonkorvausten laskentamenetelmää, jossa otetaan huomioon kaikki kärsityn vahingon näkökohdat, mukaan lukien

   a) oikeudenhaltijalle aiheutunut aineeton vahinko;

   b) mahdollisten rikkomusten tutkimisesta ja tunnistamisesta aiheutuneet kustannukset;

   c) erääntyneille määrille kertyneet korot.

43) Jäsenvaltioita muistutetaan siitä, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön ([56]) mukaan sitä, että direktiivissä 2004/48/EY ei velvoiteta jäsenvaltioita säätämään ”rankaisevista” vahingonkorvauksista, ei voida tulkita kielloksi säätää tällaisista toimenpiteistä asianmukaisissa tapauksissa. Jäsenvaltioita kannustetaan sen vuoksi harkitsemaan perustuslaillisten ja oikeudellisten perinteidensä mukaisesti ja perusoikeuskirjaa kaikilta osin noudattaen mahdollisuudesta myöntää rankaisevia vahingonkorvauksia oikeussuojakeinona teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavan toiminnan vakavimmissa muodoissa.

Varmistetaan teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden nopeampi, edullisempi ja ekologisempi varastointi ja hävittäminen

44) Jäsenvaltioita ja talouden toimijoita kannustetaan tukemaan komissiota ja EUIPOa seuraavissa toimissa:

a) selvitetään, miten EU:n rajoilla haltuunotettujen tai sisämarkkinoilla takavarikoitujen ja hävitettäväksi määrättyjen teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden varastointiin ja hävittämiseen kuluvaa aikaa ja kustannuksia voitaisiin vähentää;

b) kerätään ja jaetaan hyviä käytäntöjä ympäristön kannalta turvallisista teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden varastointi- ja hävittämismenetelmistä ja -käytännöistä, jotta voidaan kartuttaa tietämystä, yhdenmukaistaa kansallisia käytäntöjä ja lisätä tietoisuutta teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden varastoinnista ja hävittämisestä vastaavien toimijoiden keskuudessa, myös ympäristön kannalta turvallisen varastoinnin hyvistä käytännöistä.

45) Jäsenvaltioita ja talouden toimijoita kannustetaan varmistamaan, että hävitettäväksi määrätyt teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavat tavarat valmistellaan uudelleenkäyttöä, kierrätystä tai muuta hyödyntämistä varten ja että ne poltetaan tai sijoitetaan kaatopaikoille vasta viimeisenä keinona, jos näillä keinoilla saavutetaan ympäristön ja ihmisten terveyden kannalta paras tulos. Tällaisissa tapauksissa olisi kiinnitettävä erityistä huomiota vaarallisia aineita tai seoksia sisältäviin tavaroihin.

46) Jäsenvaltioita kannustetaan toimittamaan komissiolle ja EUIPOlle tietoja kustannuksista ja talouden toimijoista, jotka tarjoavat varastointipalveluja ja/tai ympäristön kannalta turvallisia loppukäsittelypalveluja, myös kierrätyspalveluja.

Lisätään rikosoikeudellisten seuraamusten ja tutkinnan tehokkuutta

47) Jäsenvaltioita kannustetaan arvioimaan uudelleen ja tarvittaessa tiukentamaan käytettävissä olevaa enimmäisrangaistusta rikollisjärjestöjen kaupallisessa laajuudessa harjoittaman harkitun väärentämisen ja piratismin vakavimmista muodoista.

48) Jäsenvaltioita kannustetaan varmistamaan, että saadun tai odotettavissa olevan laittoman hyödyn määrä – ja aiheutuneen vahingon määrä – voidaan ottaa huomioon määritettäessä seuraamuksen asianmukaista tasoa yksittäistapauksissa. Jäsenvaltioita kannustetaan varmistamaan, että oikeushenkilön konsernin kokonaisliikevaihto voidaan ottaa huomioon määritettäessä asianmukaisia taloudellisia seuraamuksia yksittäistapauksissa.

49) Jäsenvaltioita kannustetaan arvioimaan uudelleen, onko tarpeen säätää peitetutkintamenetelmien käytön edellyttämisestä tai sallimisesta tutkinnassa, joka koskee rikollisjärjestöjen kaupallisessa laajuudessa harjoittaman tavaramerkkien harkitun väärentämisen ja piratismin vakavimpia muotoja, edellyttäen että unionin tai kansallisessa lainsäädännössä säädettyjä tarvittavia takeita noudatetaan.

50) Jäsenvaltioita kannustetaan toteuttamaan soveltuvia sääntöjä noudattaen tutkimuksia, jotka koskevat teollis- ja tekijänoikeuksiin liittyvien rikosten taloudellisia seurauksia, ja soveltamaan ”seuraa rahaa” -tutkintastrategiaa aina kun se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista.

51) Jäsenvaltioita kannustetaan varmistamaan, että niiden toimivaltaisissa viranomaisissa ja syyttäjäviranomaisissa on yksiköitä, jotka ovat kokonaan tai osittain erikoistuneet teollis- ja tekijänoikeuksiin liittyvien rikosten tutkintaan ja syytteeseenpanoon.

([56]) Unionin tuomioistuimen tuomio 25.1.2017, Stowarzyszenie ”Oławska Telewizja Kablowa”, C-367/15, ECLI:EU:C:2017:36, 28 kohta.

52) Jäsenvaltioita kannustetaan varmistamaan, että niiden toimivaltaiset viranomaiset hyödyntävät järjestelmällisesti tutkimustensa rajat ylittäviä mahdollisuuksia ja koordinoivat toimintaansa asiaan liittyvien toisten maiden viranomaisten kanssa asianmukaisten EU:n elinten ja virastojen, kuten Eurojustin, OLAFin ja Europolin, kautta.

53) Kaikkien toimenpiteiden, joita jäsenvaltioita kannustetaan toteuttamaan tässä luvussa, olisi oltava unionin, kansallisen ja kansainvälisen oikeuden sovellettavien sääntöjen mukaisia, myös kaikkien asianosaisten osapuolten perusoikeuksien suojelun osalta.

4 LUKU

TEOLLIS- JA TEKIJÄNOIKEUSKÄYTÄNTÖJEN MUKAUTTAMINEN TEKOÄLYYN JA VIRTUAALIMAAILMOIHIN

Hyödynnetään uutta teknologiaa teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavan toiminnan torjunnassa

54) Oikeudenhaltijoita ja välityspalvelujen tarjoajia kannustetaan ottamaan käyttöön EU:n laajuisia kehittyneitä jäljitysratkaisuja (kuten digitaalinen tuotepassi ja tokenisointiratkaisut, joko lohkoketjupohjaisia tai muita), jotka auttavat talouden toimijoita ja tulliviranomaisia jäljittämään paketteja arvoketjun läpi mutta myös helpottavat tietojen jakamista unionin lainsäädännön mukaisesti.

55) Talouden toimijoita, erityisesti välityspalvelujen tarjoajia ja oikeudenhaltijoita, kannustetaan hyödyntämään kehittyneitä menetelmiä ja teknologioita, kuten tietojen analysointimenetelmiä, automaattisia sisällöntunnistusjärjestelmiä ja koneoppimisen (myös syväoppimisen) algoritmeja väärennettyjen, myös mallioikeuksia loukkaavien, tavaroiden havaitsemiseksi verkossa.

56) Jäsenvaltioita kannustetaan käyttämään tekoälyjärjestelmiä väärennösten torjuntaan, täytäntöönpanon valvontaa koskevien toimenpiteiden tehostamiseen ja teollis- ja tekijänoikeuksien hakijoille tarjottavien palvelujen parantamiseen. Tällä alalla jäsenvaltioita kannustetaan:

a) ottamaan käyttöön tekoälyjärjestelmiä, joilla voidaan yksinkertaistaa ja parantaa teollis- ja tekijänoikeuksien hakuprosessia ja tarjota hakijoille saumattomampi ja käyttäjäystävällisempi käyttökokemus;

b) kehottamaan toimivaltaisia viranomaisia käyttämään tekoälyjärjestelmiä väärennettyjen ja laittomasti valmistettujen tavaroiden ja verkkosisällön tunnistamisen ja torjunnan helpottamiseksi ja tehostamiseksi.

57) Teknologian käytön olisi oltava sovellettavan unionin tai kansallisen lainsäädännön mukaista, myös henkilötietojen käsittelyn, yksityisyyttä ja liiketoiminnan harjoittamista koskevien oikeuksien sekä tehokkaita oikeussuojakeinoja koskevan oikeuden osalta.

Lisätään tietoisuutta uusista teknologioista ja tarjotaan pk-yrityksille mahdollisuuksia käyttää näitä teknologioita

58) Jäsenvaltioita kannustetaan lisäämään yleistä tietoisuutta väärentämisen ja piratismin torjunnassa käytettävistä teknologioista ja ratkaisuista, kuten niistä, jotka mainitaan EUIPOn väärentämistä ja piratismia torjuvia teknologioita koskevassa oppaassa. Tässä yhteydessä EBSIn hallintoa kehotetaan hyväksymään väärennösten ja piratismin torjunta uudeksi EBSI-käyttäjätapaukseksi, mikä voisi kannustaa muita varhaisia käyttöönottajia kehittämään uusia väärentämistä torjuvia ratkaisuja, jotka perustuvat hajautetun tilikirjan teknologiaan.

59) Jäsenvaltioita ja alan sidosryhmiä kannustetaan tekemään tiivistä yhteistyötä komission kanssa pk-yrityksille räätälöidyn kattavan tarkistuslistan laatimiseksi. Tarkistuslistan tarkoituksena on auttaa pk-yrityksiä selviytymään tekoälyteknologian tuomista haasteista ja hyödyntämään sen mahdollisuuksia. Tarkistuslistassa keskitytään erityisesti siihen, miten pk-yritykset voivat tehokkaasti suojella teollis- ja tekijänoikeuksiaan ja liikesalaisuuksiaan tekoälyjärjestelmiä käyttäessään, ja siinä annetaan pk-yrityksille käytännön tietoa helpottamaan sopimuslausekkeiden käyttöä, jotta varmistetaan, että tekoäly ja sen vaikutus teollis- ja tekijänoikeuksiin ymmärretään perusteellisesti.

Varmistetaan teollis- ja tekijänoikeuksien suojelu ja kunnioittaminen virtuaalimaailmoissa ja muissa verkkoympäristöissä

60) Jäsenvaltioita kannustetaan lisäämään talouden toimijoiden tietoisuutta nykyisin sovellettavista teollis- ja tekijänoikeuksia koskevista säännöistä (kuten oikeudenhaltijoiden luvan hankkiminen, kun teollis- ja tekijänoikeussuojattua aineistoa tuodaan virtuaalimaailmoihin) ja virtuaalimaailmoissa tapahtuvan ei-korvattavien tokeneiden (NFT:t) käytön teollis- ja tekijänoikeudellisista vaikutuksista.

61) Oikeudenhaltijoita, teollis- ja tekijänoikeusvirastoja ja muita sidosryhmiä kannustetaan käymään vuoropuhelua komission kanssa teollis- ja tekijänoikeuksien, erityisesti tavaramerkkien ja mallien, myös NFT:iden, suojelusta tällaisissa uusissa ympäristöissä. Jotta uusista teknologioista saataisiin täysi hyöty irti ja niiden käyttöönottoa saataisiin lisättyä, komissio kannustaa alan toimijoita vuoropuheluun, josta saataisiin tärkeää tietoa monien tämän alan meneillään olevien aloitteiden tueksi, kuten teollis- ja tekijänoikeuksia koskevassa vuoden 2020 toimintasuunnitelmassa esitettiin.

5 LUKU

VÄLINEIDEN TARJOAMINEN PIENILLE JA KESKISUURILLE YRITYKSILLE AINEETTOMAN OMAISUUDEN SUOJELEMISEKSI PAREMMIN

Pk-yritysrahasto: uudet teollis- ja tekijänoikeuksien valvontaan liittyvät tukipalvelut pk-yrityksille (IPR-arvoseteli)

62) Pk-yritysrahaston tuella IP Scan -asiantuntijat tarjoavat pk-yrityksille alustavaa neuvontaa teollis- ja tekijänoikeusasioissa:

a) Jäsenvaltioita kannustetaan osallistumaan teollis- ja tekijänoikeusvirastojensa kautta IP Scan -palveluun ja lisäämään tietoisuutta pk-yritysrahastosta ja sen IPR-arvosetelistä.

b) Talouden toimijoita, jotka ovat pk-yrityksiä, kannustetaan hyödyntämään IP Scan -palvelua parantaakseen teollis- ja tekijänoikeuksien valvontastrategiaansa.

c) Pk-yritysjärjestöjä kehotetaan lisäämään tietoisuutta pk-yritysrahastosta ja sen IPR-arvosetelistä jäsentensä keskuudessa.

Kybervarkauksien ehkäisyvälineistö

63) Jäsenvaltioita ja EUIPOa kehotetaan lisäämään innovatiivisten pk-yritysten tietoisuutta tärkeydestä varmistaa yritystoiminnassa käytettyjen julkistamattomien tietojen, liikesalaisuuksien ja taitotiedon kyberturvallisuus. Tätä varten jäsenvaltioita ja EUIPOa kehotetaan:

a) edistämään komission parhaillaan kehittämää tiedotusvälineistöä, jolla pyritään ehkäisemään pk-yritysten liikesalaisuuksien laitonta hankintaa tietoturvaloukkausten, hakkeroinnin ja muiden kyberhyökkäysten avulla;

b) levittämään välineistön välineitä (kuten alakohtaisia yritysoppaita, usein kysyttyjä kysymyksiä, esimerkkitapauksia ja yritysten soveltamia hyviä kyberturvallisuuskäytäntöjä) ja ottamaan yhteyttä kauppakamareihin ja yritysjärjestöihin, jotta nämä kannustaisivat pk-yrityksiä osallistumaan kyberturvallisuutta käsitteleviin maksuttomiin verkkokursseihin ja -seminaareihin;

c) edistämään muita kyberturvallisuuden tietoportaalissa saatavilla olevia tiedotusvälineitä, joilla autetaan pk-yrityksiä suojaamaan paremmin teollis- ja tekijänoikeuksiaan ja liikesalaisuuksiaan ja ehkäisemään tehokkaammin kyberhyökkäyksiä.

64) Talouden toimijoita kannustetaan:

a) parantamaan suojautumistaan kyberhyökkäyksiä vastaan muun muassa viranomaisten tarjoamien välineiden avulla, mukaan lukien komission välineistö, jonka tarkoituksena on auttaa ehkäisemään kyberhyökkäyksiä, joilla pyritään hankkimaan liikesalaisuuksia, ja reagoimaan niihin;

b) kouluttamaan henkilöstöään ehkäisemään ja hallitsemaan liikesalaisuuksiin kohdistuvia kyberhyökkäyksiä ja reagoimaan niihin hyödyntämällä maksuttomia kursseja ja muuta koulutus- ja tiedotusmateriaalia, jota komissio on kehittänyt tätä tarkoitusta varten kybervarkauksien ehkäisyvälineistön yhteydessä.

6 LUKU

TEOLLIS- JA TEKIJÄNOIKEUKSIA KOSKEVAN TIETOISUUDEN, KOULUTUKSEN JA VALISTUKSEN EDISTÄMINEN KAIKKIEN ASIAANKUULUVIEN SIDOSRYHMIEN KESKUUDESSA

Edistetään teollis- ja tekijänoikeuksia koskevaa tietämystä ja koulutusta kansallisissa opetussuunnitelmissa

65) Jäsenvaltioita kannustetaan sisällyttämään kansallisiin opetussuunnitelmiinsa ja ammatilliseen koulutukseen, erityisesti korkeakoulujen liiketalouden opintoihin, opetusta teollis- ja tekijänoikeuksien keskeisistä käsitteistä, teollis- ja tekijänoikeuksilla suojatun materiaalin eettisestä käytöstä ja teollis- ja tekijänoikeuksien loukkauksista. Niitä kannustetaan myös edistämään luovuutta, innovointia, yrittäjyyttä ja digitaaliteknologian vastuullista käyttöä.

66) Jäsenvaltioita kannustetaan edistämään teollis- ja tekijänoikeuksia koskevaa tietoa oppikirjoissa sekä teollis- ja tekijänoikeuksia koskevan koulutusmateriaalin levittämistä opettajankoulutuslaitoksille. Tätä varten jäsenvaltioita kannustetaan edistämään oppilaitoksissaan, myös yliopistoissa ja tieteellisissä tutkimusorganisaatioissa, EUIPOn hallinnoimassa Ideas Powered @ School -hankkeessa tuotettua ja kerättyä opetus- ja koulutusmateriaalia, johon olisi sisällytettävä myös tietoa väärennettyjen tuotteiden terveys- ja turvallisuusriskeistä.

Edistetään lainvalvontaviranomaisille suunnattua koulutusta teollis- ja tekijänoikeuksien valvonnasta

67) Jäsenvaltioita kannustetaan sisällyttämään EUIPOn ja CEPOLin laatimaa räätälöityä sisältöä teollis- ja tekijänoikeuksien suojaamisesta ja valvonnasta muun muassa

   a) toimivaltaisille viranomaisille, kuten poliisille, tulliviranomaisille ja syyttäjäviranomaisille, suunnattuun pakolliseen kansalliseen koulutusohjelmaan;

   b) markkinavalvonta- ja raja- ja rannikkovartioviranomaisille suunnattuun kansalliseen koulutusohjelmaan.

68) Toimivaltaisia viranomaisia, myös markkinavalvonta- ja raja- ja rannikkovartioviranomaisia, kannustetaan i) edistämään henkilöstönsä osallistumista EUIPOn ja CEPOLin järjestämiin teollis- ja tekijänoikeuksien valvontaa koskeviin säännöllisiin koulutustilaisuuksiin ja ii) jakamaan henkilöstölleen näiden EU:n virastojen laatimaa koulutusmateriaalia.

Verkkoapteekit

69) Jäsenvaltioita kannustetaan yhteistyössä kuluttajajärjestöjen kanssa auttamaan kuluttajia välttämään laittomia verkkoapteekkeja lisäämällä tietoisuutta yhteisestä tunnuksesta, jota käytetään lääkkeitä yleisölle etämyynnillä tarjoavilla verkkosivustoilla.

Väärennösten ja piratismin seurantalista

70) Jäsenvaltioita kannustetaan osana väärentämisen vastaisia toimiaan ottamaan tarvittaessa huomioon väärennösten ja piratismin seurantalistan tiedot. On kuitenkin huomattava, että seurantalista ei sisällä tietoja todetuista lainsäädännön rikkomisista.

Teollis- ja tekijänoikeuksien suojelu ja valvonta EU:n ulkopuolisilla markkinoilla

71) Ennen uuden liiketoiminnan aloittamista EU:n ulkopuolisessa maassa EU:n talouden toimijoita kannustetaan tutustumaan kyseisen maan liiketoiminta- ja oikeudelliseen ympäristöön tutustumalla teollis- ja tekijänoikeuksien neuvontapalvelujen kautta saatavilla oleviin tietoihin sekä teollis- ja tekijänoikeuksien suojasta ja valvonnasta kolmansissa maissa annetussa komission kertomuksessa julkaistuihin tietoihin. Tässä joka toinen vuosi laadittavassa kertomuksessa yksilöidään ne kolmannet maat, joissa teollis- ja tekijänoikeuksien suojan ja valvonnan tilanne (sekä verkossa että sen ulkopuolella) herättää eniten huolta EU:ssa. Tämä auttaa talouden toimijoita tekemään tietoon perustuvia liiketoimintapäätöksiä. Talouden toimijoita kannustetaan myös käyttämään nykyisiä teknisiä välineitä (esim. EUIPOn TMview ja DesignView) sekä ilmoittamaan (esim. Access2Markets-portaalin ([57]) kautta) teollis- ja tekijänoikeuksiin liittyvistä kysymyksistä, jotka voivat vaikuttaa niiden tulevaan liiketoimintaan EU:n ulkopuolella.

([57]) Welcome home page | Access2Markets (europa.eu).

Vapaakauppa-alueet

72) EU:ssa sijaitsevien vapaakauppa-alueiden toimijoita kannustetaan noudattamaan puhtaiden vapaakauppa-alueiden käytännesääntöjä, jotka on liitetty OECD:n suositukseen ”Laittoman kaupan torjuminen: vapaakauppa-alueiden avoimuuden parantaminen”.

7 LUKU

JATKOTOIMET JA VALVONTA

73) Jäsenvaltioiden olisi pyynnöstä raportoitava komissiolle toimista, joita ne ovat toteuttaneet jäsenvaltioille osoitettujen suositusten noudattamiseksi.

74) Komissio kehottaa EUIPOa lisäämään tietoisuutta tästä suosituksesta ja toteuttamaan siihen liittyviä viestintä- ja tiedotustoimia. Komissio myös kehottaa EUIPOa tukemaan sitä tämän suosituksen täytäntöönpanon ja vaikutusten seurannassa.

75) EUIPOn teollis- ja tekijänoikeuksien loukkausten seurantakeskusta kannustetaan:

— levittämään näitä suosituksia sen sidosryhmäverkostoissa, myös tuomariverkostossa;

— keräämään tietoja ja asiaankuuluvaa oikeuskäytäntöä direktiivin 2004/48/EY soveltamisesta;

— varmistamaan, että kaikki sen verkoston asiaankuuluvat sidosryhmät ilmoittavat teollis- ja tekijänoikeuksien valvontaa varten nimetyn yhteyspisteensä tiedot IPEP-alustalla;

— jatkamaan IPEP:n kehittämistä muun muassa ottamalla käyttöön uusia toimintoja ja laajentamalla nykyisiä toimintoja uusiin sidosryhmiin sekä jatkamaan IPEP:n käytön seurantaa;

— seuraamaan ja jakamaan toimivaltaisten viranomaisten ja välityspalvelujen toteuttamia hyviä käytäntöjä sekä seuraamaan mahdollisuuksien mukaan tässä suosituksessa esitettyjen hyvien käytäntöjen täytäntöönpanoa;

— tukemaan komissiota sen vuoropuhelussa sidosryhmien kanssa, erityisesti yhteisymmärryspöytäkirjojen uudistamisen yhteydessä;

— tukemaan komissiota sen vuoropuhelussa sidosryhmien kanssa uusista teknologioista, joilla pyritään mukauttamaan teollis- ja tekijänoikeuskäytäntöjä ja -strategioita virtuaalimaailmoihin ja tekoälyyn, muun muassa tutkimuksen, hyvien käytäntöjen ja kaikkien asiaankuuluvien osapuolten, myös pk-yritysten, välisen vuoropuhelun edistämiseksi tekoälyä koskeviin haasteisiin vastaamiseksi;

— tukemaan komissiota teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden varastointia ja hävittämistä koskevien hyvien käytäntöjen keräämisessä ja jakamisessa, myös ympäristön kannalta turvallisen varastoinnin ja loppusijoituksen menetelmistä;

— tukemaan tietojenvaihtojärjestelmiä koskevia analyyseja ja keskusteluja teollis- ja tekijänoikeuksien valvontaa ja tiedonvaihtoa käsittelevän teknisen työryhmän kautta;

— tekemään yhteistyötä EU:n valvontaelinten, markkinavalvontaviranomaisten ja muiden toimivaltaisten kansallisten viranomaisten kanssa ja vahvistamaan niiden verkostoja;

— tukemaan komissiota kolmansien maiden verkkoalustoilla ja sosiaalisen median palveluissa esiintyvissä väärentämiseen ja piratismiin liittyvissä suuntauksissa;

— seuraamaan sitä, miten teollis- ja tekijänoikeuksia käsittelevät kurssit vaikuttavat lainvalvontaviranomaisiin ja miten jäsenvaltiot sisällyttävät teollis- ja tekijänoikeuksia käsitteleviä kursseja toimivaltaisille viranomaisille suunniteltuihin kansallisiin koulutusohjelmiinsa;

— kannustamaan EU:n vapaakauppa-alueiden toimijoita noudattamaan vapaakauppa-alueiden avoimuuden parantamista koskevaa OECD:n suositusta.

76) EUIPOa kehotetaan seuraamaan IP Scan -palvelun onnistumista palvelua tarjoavien kansallisten teollis- ja tekijänoikeusvirastojen määrän sekä palvelua käyttävien pk-yritysten määrän perusteella.

77) EUIPOa kehotetaan laajentamaan yhteistyötä EURidin ja muiden verkkotunnusrekisterien kanssa, erityisesti tieto- ja hälytysjärjestelmän, maantieteellisten merkintöjen ja muiden aluetunnusten osalta.

78) EUIPOa kehotetaan lisäämään tietoisuutta kyberturvallisuudesta ja osallistumaan kybervarkauksien ehkäisyvälineistön, myös siihen sisältyvän tiedotus- ja koulutusmateriaalin, levittämiseen ja edistämiseen.

79) EUIPOn sovittelukeskusta kannustetaan i) rakentamaan ja ylläpitämään asiaankuuluvia verkostoja vaihtoehtoisten riidanratkaisumenettelyjen käytön edistämiseksi ja laajentamiseksi teollis- ja tekijänoikeuksiin liittyvissä riita-asioissa, myös loukkausten osalta, väärentämisen torjunnan tehostamiseksi sekä ii) seuraamaan vaihtoehtoisiin riidanratkaisumenettelyihin liittyvien toimenpiteiden täytäntöönpanoa.

80) Komissio arvioi tämän suosituksen vaikutuksia, EUIPOn havainnot asianmukaisesti huomioon ottaen, viimeistään kolmen vuoden kuluttua suosituksen hyväksymisestä. Tämän perusteella komissio arvioi, tarvitaanko unionin tasolla lisätoimenpiteitä, ottaen huomioon i) teknologian kehitys, ii) direktiivin 2004/48/EY soveltamista koskevan seurantatutkimuksen tulokset ja iii) mahdolliset vaikutukset, joita asetuksen (EU) 2022/2065 ja suosituksen (EU) 2023/1018 täytäntöönpanolla on voinut olla teollis- ja tekijänoikeuksien valvontaan ja väärentämisen ja piratismin torjuntaan.

Tehty Brysselissä 19 päivänä maaliskuuta 2024.

Komission puolesta
Thierry BRETON
Komission jäsen